

PC ikke i henhold

Tore Lejon ved Institutt for Kjemi kjøpte fire datamaskiner til elevene sine for studiekvalitetsmidler. Kjøpet fikk konsekvenser for hele universitetet.

Side 5

Elendig seminar

Internasjonalt seminar diskuterte Schengen-avtalen. Tromsø Nei til EU kuppet debatten og overkjørte den ene parten.

Side 3

Studenter adopterer

Frivillighetssentralen i Tromsø tilbyr eldre hjelp fra unge friske studenter. Pensjonistene elsker oss...

Side 7

Medieshow på MH

Høyskolen, universitetet, Studentsamskipnaden og Tromsø Kommune samarbeider om kampanje for å få nye studenter til byen.

Side 16

Studentenes fredspris til Øst-Timor

Komiteen for ISFiT i Trondheim har kåret Antero Bendo de Silva som verdens mest fredsskapende.

Side 8

kultur

Feiende festival

Spenstig, sprudlende og sjarmerende for folket.

Side 20-22

Maskuline mysterier

Kjærlighetssorg, sjekking og damer. Jo Strømgren og Bergmund Waal danser seg gjennom de maskuline mysterier.

Side 19

Byens ølpriser

Charlies vinner overprisklassen på barometeret med kr 59,10 pr halvliter. Brønneriet vinner i motsatt ende av skalaen.

Side 24

Temaartikkel

Tromsø kan bli fredsuniversitet og utdannelsen din kan redde verdensfreden når FN kommer til kort.

Side 24-25

meninger

Kronikk

Å våge seg ut på gata

Side 2

Leder

Smørøyet

Side 2

Leserbrev

Bill Clinton er en horebukk..

Side 16

Husk Utropia på Internett:

WWW.UTROPIA.NO

Nå med egen søkemotor!

Studenter vinnere i budsjettbehandlingen

Av ulike årsaker måtte Universitetsstyret utsette budsjettvedtaket som skulle ha vært klart før jul. Nå har studentene blitt

tilgodesett med hundre tusen kroner ekstra til studentdemokratiet. Alt ligger til rette for et høyere aktivitetsnivå blant studentengasjerte.

Side 10

Utropia

Studentavisa i Tromsø

- Nr. 3
- 3. februar 1999
- Uke 5
- 24. årgang

Mack nekter å samarbeide:

Studentuka velger Ringnes-øl i stedet

FOTO: ASBJØRN MOE

Når Uka99 fyrer løs 18. februar, blir det uten tradisjonelle halvliterer fra Mack.

Bryggeriet påstår at det ikke har penger til arrangement.

På tross av flere henvendelser over lengre tid har Mack nektet å gi respons. Nå har hele avtalen med studentuka gått over til Ringnes, som gir store servicefordeler og frisk Oslo-pils.

–Vi ønsket oss en avtale med Mack. Bryggeriet har spilt seg ut over sidelinja slik det har holdt på, sier Jan Håkon Juul, leder for styret i Uka99.

Side 4

Kampen mot EU fortsetter

Lenge siden valget og lenge til det neste. Allikevel finner studenter det verdt å kjempe kampen for et selvstendig Norge. Nylig startet gruppa Studenter mot EU lokallag i Tromsø.

Side 11

Sjelfulle kvinner i Lofoten Teater

Den nordnorske sjelen preger Lofoten teaters stykke, med humor og saftig bannskap som bare en nordlending kan få til. Feskarbonden oser av en forkjærlighet for akkurat det nordnorske.

Side 23

FOTO: INGRID HEDLUND

Smørøyet

■■■ Man må rope "ulv! ulv!" en hel del ganger for at folk skal skjønne hva man mener. Nå er historien om den ensomme gjetergutten blitt offer for sin egen filosofi, og man kan ikke lenger gripe til virkemidler når det skal ropes. Og heldigvis er det ikke noe å rope om, knapt nok å snakke høyt om. Utdanningsinstitusjonene sitter rolig i bakevja og meler sin egen kake, mens et effektivt næringsliv prøver å strømlinje og markeditilpasse våre vitenskapelig bedrifter.

■■■ Det virker som om vi ikke kan skrike lenger. Effekten uteblir fordi det ikke finnes noen virkelig effekt å tilstrebe. Tenk hvilken idealsituasjon ved studielånsrente på to-tallet og stipendandel på 60 prosent. Kanskje studiene ville bli mer fruktbar og den akademiske debatten mer dyptgående og samfunnskritisk. Slik som i Praha på 60-tallet eller i Øst-Timor i -99.

■■■ Der har studentene blitt nektet talerett, studielånsrenta finnes ikke og stipendandelen og studentsamskipnaden har en del lavere budsjetteringer enn i Norge. Dessuten har en del studenter blitt skutt av regjeringsstyrker. Engasjementet blant studentene ligger imidlertid noen prosent over Universitetet i Tromsø. Da er det flott at et norsk universitet tar til orde for internasjonalt fellesskap mellom studenter. I Trondhjem. Tromsø er best på opptak av slike.

■■■ Den kulde utlendingene påstår at vi møter dem med, har vi ennå ikke møtt oss selv med i døra. Noen drar til utlandet eller engasjerer seg i SAIH for å takle dette, men for de fleste av oss mammadalder holder det å engasjere seg i Mack-kjelleren. Da fortrinnsvis når det ikke arrangeres internasjonalt seminar. Det skulle bli for kjedelig for oss som skal bli forskere og samfunnskritikere.

■■■ Vive l'Université! Og Pusjkin og Foucault på Amtmannens Datter, en dyp roman av Amalie Skram. Dessuten er det et Kafka-preg over filmfestivalen i år, sier kritikerne (oss sjøl). Dette er noe for oss vordende samfunnskritikere. Selv Hagetvedt etterlyser Kafka-blikket hos de studerende.

■■■ Det ignorerte studentstyret har fått hundre tusen ekstra til driften i år -for å kompensere for høyere aktivitet. Den vanlige potten på hundre tusen til "mindre studentorganisasjoner" står ved lag, selv om det overføres nesten like mye fra tidligere år. Dette er penger som ikke er brukt. Vi har nok midler til ikke å bruke dem opp, og stadig flere penger må overføres. Når vi ikke engang orker å løfte hånda fram til matfatet, frister det meg å tenke at vi har det for godt. Når smørøyet er sirklet inn, er det ikke mer igjen av grøten.

Å våge seg ut på gata

Tegneren Arne Bendik Sjur lagde en gang et bilde som hadde tittelen; "Å våge seg ut på gata". Bildet er av en skrøpelig og avkledd mann som står utenfor sin egen inngangsdør, tvilende på hva han skal foreta seg. Han virker usikker og skeptisk.

av Torgeir Knag Fylkesnes, universitetsstyrererepresentant

Slik kan man forestille seg universitetene. Usikre og skrøpelige. Skeptisk til det som skjer i verden rundt. Usikkerheten og den manglende evnen til å handle gjør at andre foretar valgene.

Når skal universitetene styre sin egen utvikling?

Hva har skjedd?

De voldsomme endringene som har funnet sted de siste 10 år, stiller store krav til universitetene. Vi snakker ikke her om ren "tilpasning" -universitetene må være langt mer frempå enn som så. Universitetene må være dynamiske for å kunne se (og forutse) samfunnet. Det handler i korthet om universitetenes legiti-

mitet som sentral samfunnsaktør.

Men i løpet av disse 30 årene har omtrent ingenting skjedd med universitetene. Er man ekstremt generell, kan man si at med unntak av realfagenes oppblomstring på 20-30-tallet har universitetene ikke endret seg på 900 år. Slik situasjonen er nå, står universitetene ved sin egen dør og tviler på om de skal bevege seg.

Nytte kontra kunnskap

Kravet om endring fra samfunnet er enormt. Både det private og det offentlige ønsker at universitetene i større grad skal være "tilpasset" samfunnet. Tilpasset betyr her at de endringene som skal skje, helst bør være i samsvar med de utfordringene som eksisterer innenfor deres virkeområde. Universitetene bør, i en slik kontekst, være styrt utfra nytte. Stikkord her er folkeliggjøring, mar-

kedstilpasning og effektivisering. Det kjipe er at de endringsprosessene som i dag finner sted, er skapt utfra disse aktørenes premisser. Ikke utfra universitetetsmiljøenes premisser. Ikke utfra et kunnskapssyn.

En ser blant annet at forskning og utdanning i større grad blir styrt fra sentralt politisk hold. Effektivisering av utdanningsforløpet honoreres. Utdanning skal "allmenngjøres", og kompetanse fra arbeidslivet skal akademisk sertifiseres. Forskning skal være anvendt og salgbar og skjer i økende grad fra instituttsektoren. Avgjørelsene tas i mindre grad av universitetene selv.

Eksempler på denne utviklingen kan være; Norgesnettverket, "nye" Norges Forskningsråd, Realkompetansemeldingen som kommer i april, Buer-utvalgets innstilling og Forskningsparkene.

Kan vi i det fjerne skimte: Universitetet - styrt utfra nyttehensyn, på oppdrag for andre?

Reaksjonært

Grunnen til at denne vulgariseringen av universitetene har skjedd, kan være at universitetene selv ikke har kommet på banen med løsninger og ny tenkning. De har vært defensive og forsvart "det gamle". Universitetene har bare protestert mot denne utviklingen. Protesten har ikke inneholdt noen alternative løsninger. En ønsker seg tilbake til det som en gang var og er skeptisk til det nye. Protesten har med andre ord vært reaksjonær.

Når den rådende oppfatningen i samfunnet er at endringer må komme, blir det reaksjonære synonymt med det å være defensiv. En når ikke frem med slikt. Derfor har andre skapt premisser, og vil fortsette med det, såfremt universitetene framholder sin defensive holdning.

Muligens er det innenfor denne horisont den største utfordringen innen høyere utdanning er. Universitetet i Tromsø må nå ta en rekke prinsipielle valg for å kunne delta i utformingen av egen institusjon og fremtidens kunnskapssektor. Hvis holdningen ikke endres i forhold til dette, vil også universitetet bli stående utenfor egen dør, tvilende, mens andre handler på vår vegne. I lite flatterende forfatning attpåtil.

Internasjonalt seminar:

Gjengen mot Schengen

Tromsø Nei til EU åpnet årets internasjonale seminarrekke med en projisert slakt av Schengen-avtalen, som Norge etter planen skal ratifisere før sommeren. Høyres stortingsrepresentant Ivar Kristiansen fikk en håpløs kamp mot et innbitt nei-publikum på Mackkjelleren torsdag.

Andreas Knudsen
Thomas Johansen (foto)

Det store spørsmålet i den åpne debatten på internasjonalt seminar ble felles asyl – og flyktningepolitikk. Ivar Kristiansen fra Høyre understreket at Norge kan opprettholde sin nasjonale politikk på dette området, mens Håkon Flemmen fra Ungdom mot EU påstod det motsatte.

De fleste innleggene fra tilhørerne gikk til angrep på europeisk flyktningepolitikk. Gjentatte forsøk fra Kristiansen på å vri debatten over til økonomiske og sikkerhetsmessige aspekter ved Schengen-samarbeidet, ble overhørt av publikum og dirigent, slik at debatten utviklet seg på falske premisser. Derfor fikk man ingen avklaring av hvilke konsekvenser norsk medlemskap vil kunne få. Nei-opptøyet på Mackkjelleren gav verken seg selv eller nøytrale tilskuere anledning til å reflektere over norsk ratifisering av Schengen-avtalen.

Vellykket integrasjon

Med god hjelp av panelets dirigent ble argumentasjonen til Høyres Ivar Kristiansen satt til side under det meste av debatten. Han stod tydelig for synet til etablerte Schengen-tilhengere, som mener at fiskerinæringen i Nord-Norge blir den store vinneren når Norge ratifiserer avtalen. Dessuten kan turistnæringen gå lysere tider i møte dersom personkontrollen mellom Norge og EU-land oppheves.

– Det vil være en katastrofe for norsk reiseliv, handel og eksportnæring mot Sverige dersom Norge sier nei, hevdet Kristiansen.

Europas historie er et viktig moment når EU-landene oppretter mer integrerte sikkerhetsavtaler. Historikken er gjennomsyret av elendighet, krig og ufred. To verdenskriger innenfor vårt århundre og millioner av drepte tilsier at dagens integrasjon har vært en vellykket prosess.

Norges fiskeeksport til utlandet foregår hovedsakelig til EU-land. Vårt forhold til disse landene er vesentlig for denne inntektskilden. Grenseimport-handelen for fisk er også svært viktig, og den ytre grensekontrollen mot nasjoner utenfor Schengen-samarbeidet vil i utgangspunktet innebære personkontroll av fartøy som ankommer norsk territorium. Alt dette vil gi fordeler for norsk medlemskap i samarbeidet, ifølge Kristiansen.

Ivar Kristiansen fokuserte i sitt innlegg sterkt på den voksende kriminelle virksomheten over landegrensene. Illegal våpenhandel, smugling av narkotika, bestillingstyverier og hvitvasking av penger over grensene er viktige argumenter for norsk tilslutning til Schengen-samarbeidet. Dessuten har smugling av barn fått en enorm oppsving som kan begren-

Tromsø Nei til EU holdt kampanje mot Schengen-avtalen. Høyres Ivar Kristiansen ble overkjørt av Håkon Flemmen fra Ungdom mot EU.

ses gjennom samarbeidet.

– Det er et paradoks hvis Norge stiller seg utenfor samarbeidet.

Utestengning

Håkon Flemmen, leder i Ungdom mot EU, stilte sterkest i forhold til publikum på internasjonalt seminar, der samme organisasjon stilte mannsterk med over 20 representanter – eller nærmere halvparten av de oppmøtte.

– Avtalen er en subjektiv og objektiv barriere mot asylsøkere, var Flemmens påstand. Asyl – og flyktningepolitikken ble det sentrale i hans argumentasjon mot Schengen. Antallet flyktninger skal være fordoblet på verdensbasis de siste 20 år, og forskjellene mellom fattige og rike områder øker stadig. I 1991 var forholdet mellom BNP for de fattigste og rikeste landene er én til 62, og forholdstallet stiger.

– De rike landene stenger sine dører inn mot EU. Dette er et spørsmål om å beskytte seg selv utenfra.

Når EU innfører en felles politikk for flyktninger og asylsøkere, skal det også gis utvidede hjemler for kontroll av personer for identifikasjon. Ifølge Håkon Flemmen bygger EUROPOL nå opp kontroll av ID på

gata for å fukke illegale innvandrere.

Bondeviks regjering handler mot Voksenås-erklæringen når den skal implementere Amsterdam-traktaten, som Schengen-avtalen også heter, sammen med Island senere i år. Implementeringen skal finne sted umiddelbart etter at Finland og Sverige som siste resterende EU-land har gjennomført den. Den mye omtalte avtalen betyr vesentlig avskaffelse av grensekontroll mellom de 15 medlemslandene. Det er kun EU-landene som har stemmerett ved sentrale beslutningsvedtak, men Norge har generell forslags- og uttalerett og kan dessuten si opp avtalen midlertidig inntil seks måneder ved uenigheter om bindende vedtak.

For å holde en ytre grensekontroll mot tredjeland skal det opprettes et sentralt register over personer som har adgang til Schengen-landene, det såkalte SIS (Schengen Information System).

Utvidet internasjonalt politisamarbeid gjennom EUROPOL er også integrert i Schengen-avtalen, slik at man kan forfølge kriminell virksomhet fra land til land i Europa. Samarbeidet vil muliggjøre en passfrihet i Europa lik den nåværende skandinaviske passunionen.

Utopia tar gjerne imot leserinnlegg. Skriv kort og poengtert, og du når flere med dine meninger. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte. Oppgi navn og adresse. Leserinnlegg kan trykkes anonymt. Vi foretrekker tekst på diskett eller via e-post.

”Kortklippede rødstrømper har skreket seg blå over «kjønn» og «eigendom» i de kapitalistiske maktstrukturene. De som vil, kan skimte endeløse rekker av Timmy Wynettes fans bak Bill Clintons sleske figur”

Les videre på side 16.

Utopia

...er et organ for studentene i Tromsø.
Avisa gis ut med støtte over semesteravgifta.

Ansvarlig redaktør:
Andreas Høy Knudsen

Kulturredaktør:
Marianne Søndmør

Deskansvarlig:
Ole Martin Jenssen

Fotoansvarlig:
André Kvernhaug

Internettansvarlig:
Harald Groven

Redaksjonssekretær:
Ingrid Hedlund

Redaksjonen:
Per Steinar Moen, Anders Henriksen, Ragnhild Vik Nilsen, Hadi Lile, Thomas Johansen, Erlend Bønes, Irene Foss, Cecilie Knoph Berg, Mette Strengenhagen, Per Christian Strøm, Asbjørn Moe, Ole Fjereid, Turid Espelund, Trude Haugseth, Håvard Stangnes, Ingvild Holvik, Hilde Holmfjord, Ken Mølmann, Nina Sandvik, Edel Cecilie Disch, Siri Vaggen Olsen, Vegard Bønes, Hallgeir Løland Torpe, Michael Wynn.

Adresse:
Universitetet – SVF
9037 Tromsø

Kontortid:
Mandag-fredag kl. 09.00-16.00
(Glassburet, SVF-kjelleren)

Telefon:
77 64 57 20 (Glassburet)
77 64 53 66 (Desken)

Faks:
77 64 51 99

E-post:
utopia@stud-org.uit.no

Internett:
<http://www.utopia.no>

ISSN:
0806-9611

Trykk:
Bladet Tromsø,
i et opplag på 5000
Annonsepriser:
Kontakt oss for tilbud, se
eventuelt www.utopia.no/annonse.html
Neste deadline:
11. februar 1999
Neste utgivelse:
16. februar 1999

Mack nekter å samarbeide:

Ringnes hovedsponsor for Uka 99

Oppmerksomme folk på byen vil i disse dager ha lagt merke til "Ringnes lettøl" i reklamene for Uka99 på kino og veggaviser. Studentuka sier farvel til Macks fatøl under to uker med konserter og arrangement.

Knut Erik Evensen
André Kvernhaug (foto)

Opptil 30 frivillige har jobbet med samarbeidsavtaler og andre forberedelser til Uka99 en lang stund.

Mack Bryggerier, som man håpet ville tre inn som hovedsponsor, ga uklare tilbakemeldinger på henvendelsen fra styret for Uka99. Etter mye fram og tilbake valgte Mack å utelate studentuka som samarbeidspartner.

– Mack sier at de ikke har midler til å støtte noen slags arrangementer. Derfor kommer vi til å servere ølsorter som Ringnes, Carlsberg og Nordlandspils i stedet for Mack-øl, sier Jan Håkon Juul, leder i studentuka-styret. Dette er nytt på konsertene som har vært på universitet. Tidligere har Mack på fat vært en fast konsertdeltaker.

– Tre sorter øl vil tilfredsstille enhver smak. Det hender ofte at konsertpublikum etterspør disse øltypene, sier styrelederen for Uka99.

De sentrale i styret for studentuka 1999 har møtt en unnvikende Mack-bedrift.

Overskudd til studenthus

Når Universitet i Tromsø arrangerer studentuke i februar, er det gjort klart for en to uker lang fest med konserter og kulturelle innslag. Universitetet i Trondheim NTNU har arrangert studentuke i mange år, har større budsjett, flere studenter og eget studenthus.

– Kan Tromsø denne gangen måle seg med i Trondheim, og har dere et navn på studentuka, sånn som NTNU har? Spør Utropia.

– Vi har vurdert tittelen "siste uka i Tromsø" men landet på "Uka99". Vi har ikke

mulighet til å slå ut Trondhjem. Vi har en omsetning på 1,3 millioner på begge ukene til sammen, mens NTNU har en omsetning på 16 millioner per uke.

I Trondheim kom studentuka ut med et overskudd på 5 millioner kroner forrige gang. Det viser seg at artister og band ikke ønsker å reise så langt nord som til Tromsø. I år har artister som Sway! og AHA takket nei til å delta.

Savriet av studenthus merkes også godt ved store arrangement.

– Vårt overskudd går til studenthusfond, lover Juul.

Programmet til Uka99 er hemmelig fram til det offentliggjøres 8. februar. Studentuka kan i år skille med nordnorsk preg på arrangementet.

– Det vil opptre et nordnorsk hovedband, men lokale studentband vil varme opp på konsertene.

Styret for Uka99 har ennå ikke innhentet alle tilbakemeldinger fra aktuelle artister, og det er mye opp til musikerne selv å ta kontakt for å få til en skikkelig nordnorsk profil.

200 frivillige

Når Uka99 kjøres i gang, kan deltakerne vente seg to store konserter i Lysgården på MH-bygget. Det blir arrangert tre konserter i store auditorium (aud.max.) i Hovedgården, og fire konserter går av stabelen på Skansen restauranthus i byen. Jan Håkon Juul mener at programmet til nå ser svært allsidig og variert ut.

– Vi har noe for en hver smak.

Til de til sammen 9 konsertene trengs det over 200 frivillige medarbeidere. Styret for Uka99 har en mengde større og mindre frynsegoder for å tiltrekke seg frivillige.

– Det har sine fordeler å verve seg som medhjelper. T-skjorter, gode nachspiel etter konsertene og muligheten til å se konserter er noe av det vi yter tilbake.

Etter hva Utropia forstår, blir det førstemann til mølla dersom tilstrømmingen av friville skulle bli god.

– Man kan skrive seg på i kjelleren på Hovedgården på kontoret til Studentsamfunnet, avslutter Juul.

Studentrabatt i Tromsø

Disse forretningene og bedriftene innrømmer studenter rabatt mot at man viser studentbevis sammen med kvittering for betalt semesteravgift. For å unngå misforståelser bør man opplyse om at man er student og vise studentbeviset uoppfordret.

Rabattene innrømmes i perioden 15. august 98 til 15. august 99

Peppi's PIZZA
Stortorget 2,
tlf. 77 61 11 66

BRILLE huset
Storgata 92, tlf. 77 68 21 43

Café DOMUS
Domusgården,
andre etasje
tlf. 77 66 67 70

Britt's BOUTIQUE
Storgata 89 og Jekta
tlf. 77 68 41 00

ØVERTSHUSET SKARVEN
Strandtorget 1
tlf. 77 61 01 05

TusenFryd Plantesenter
Polarsenteret, tlf. 77 67 39 70

Edwis
LEKER OG BARNESUTSTYR

Platebaren
STØRST I COMPACT-DISC
Storgata 110, tlf. 77 65 53 56

BRØDRENE JOHANNESSEN AS
HERRE- OG UNGDOMSKLÆR
v/ brua - Tlf. 77 68 35 41 - Tromsø

Urmester Noralf Andersen
Stortorget 3, vis a vis Domus
tlf. 77 68 26 55

PEDER NORBYE
10 % rabatt på varer
til ordinær pris

BYGGMAKKER Tromsø
BYGG & STÅL AS
Tlf. 77 67 06 77

Skinnmester'n Veita
Veitasenteret, tlf. 77 61 25 01

Chr. Hansen
18 97
Fr. Langesgate 22,
tlf. 77 68 56 56

Jensens Sko EURO SKO
Torgcenteret - Storgata 79
Tlf 77 68 15 63

SMÅVAREN
Alt i garn og sytilbehør
Storgt. 57 - tlf. 77 68 67 67

GJENSIDIGE Nord
Storgata 92, Tlf. 77 62 34 00

I.AUSTAD AS
Jernvare, leketøy, kjøkken, glass,
stentøy
Austadbygget, sjøgata 13,
tlf. 77 68 45 51

INTERSPORT SPORTSHUSET AS
– Sjøgata 13, tlf. 77 68 02 90
– Storgata 91, tlf. 77 68 36 68
– Polarsenteret, tlf. 77 60 71 10
– Veitasenteret, tlf. 77 68 36 68

NordiX Data AS
Stakkevollveien 15
Tlf. 77 61 01 06

STUDIO 7 • TROMSØ
Søndre Tollbugate 7
Tlf. 77 67 39 70

Hotell Nord
Parkgata 4
77 68 31 59
20 % på overnatting

Taras
KAFFE • TE • KRYDDER
DUFTER OG GAVEARTIKLER
MARKEDSPlassen - TROMSØ
TLF. 77 68 22 54

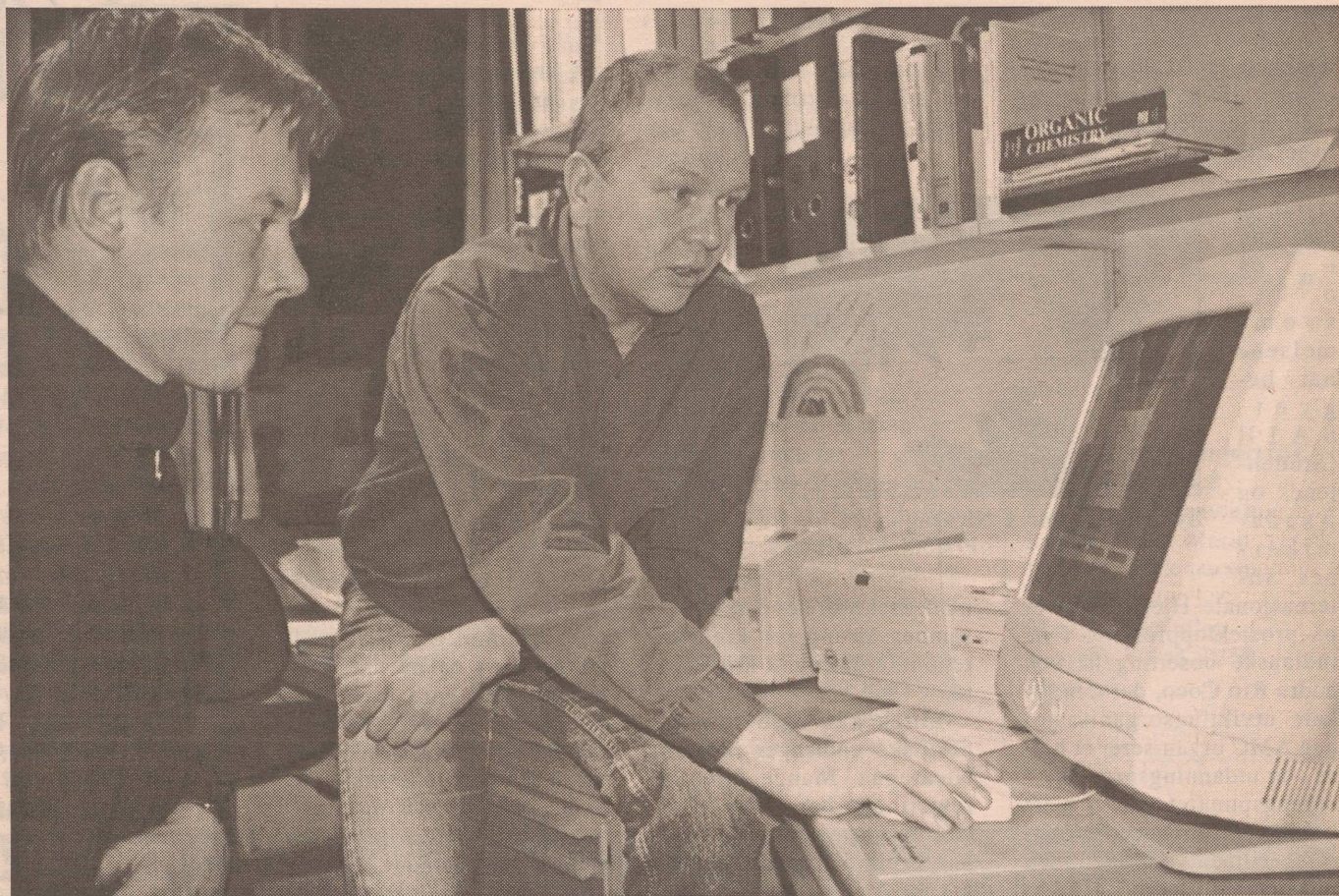
BOWLING & SQUASH
Stakkevollvn. 51
9002 Tromsø
Tlf.: 77 61 97 70

Ansvarlig for studentrabatt i Tromsø er Tromsø-studentenes Idrettslag, TSI.
Kontoradresse: Hovedgården, UiTø, 9037 Tromsø
tlf: 77 64 45 79
faks: 77 67 60 25

Institutt for kjemi:

PC-er er studiekvalitet

Førsteamanuensis Tore Lejon ved Institutt for kjemi (IK) har kjøpt fire nye PC-er til studentene på kursene K32 og K331 hvor han underviser. Det betydde slutten på studie-kvalitetsmidler til Mat.-Nat.-fakultetet. PC-kjøpet til Tore Lejon gjorde at fakultetet mistet øremerkede studiekvalitetsmidler.

Førsteamanuensis Tore Lejon og student Frode Krogstad ved Institutt for kjemi mener at PC-er og riktig programvare er sentralt innen studiekvalitetsarbeid. På grunn av dette ble øremerkede studiekvalitetsbevilgninger innstilt.

Andreas Knudsen og Asbjørn Moe (foto)

Lejon mener at adgangen til datamaskiner også for laveregradsstudenter er sentralt innenfor studiekvalitetsarbeid. Det var ikke gitt noen åpning for investeringer i det ordinære driftsbudsjettet. Derfor gikk han til innkjøp av 4 nye PC-er. Studentene hadde for svake tilgangsmuligheter ved instituttet, og det ble ifølge Lejon ikke gitt noen åpning på det regulære driftsbudsjettet for anskaffelse av utstyr, ifølge Lejon. Derfor sendte han søknaden til Mat.-Nat.-fakultetet med begrunnelse å benytte øremerkede studiekvalitetsmidler til innkjøpet.

– Mye av studiematerialet for kjemi finnes nå på CD-ROM. Dette muliggjør en 3D-visualisering av molekyler som vi ikke kan gjøre på en skoletavle, sier Lejon og peker på tavlen bak seg, som er dekket av kjemiske symboler og tall. Programmet som han benytter i undervisningen heter "Chemistry in Motion" er produsert av de samme forskerne som står bak mye brukte lærebøker innenfor de aktuelle emnene.

Dataprogrammet kan brukes aktivt i undervisningen, og det er benyttet flere ganger benyttet til fellesstudier under forelesninger i Store Auditorium på Mat.Nat.fak. Datamaskin er i disse tilfellene brukt sammen med videokanon og lerret.

Annet syn på saken

Innkjøpet av PC-er for studiekvalitetsmidler var en av årsakene til at Universitetsstyret før jul vedtok å innstille videre bevilgninger til *samtlig*e avdelinger ved universitetet. Midlene er nå plassert i en sentral pott fakultetene kan søke fra. Retningslinjene for benyttelsen skal ikke ha blitt fulgt ved IK, noe som går tydelig fram av universitetsdirektørens kommentar til rapporten om bruken av bevilgningene:

"Det er imidlertid klart at de øremerkede midlene til studiekvalitetsarbeid ikke kan benyttes til dette formålet", står blant annet å lese i rapporten. Et samlet universitetsstyre stilte seg bak kritikken.

1. amanuensis Tore Lejon stiller seg uforstående til anklagene fra Styret som Utropia var først ute med å

informere ham om.

– Jeg har ikke lest denne kommentaren til fakultetets rapport. Hvis Styret hadde spurt meg, ville de hatt et annet syn på saken.

–Så lenge studentene er enige om hva som kommer dem til gode, har vi gjort en riktig prioritering. Studentene er konsumenter – de har rett til å kreve den beste utdanning vi kan tilby dem.

Instituttet har blant annet leid inn undervisningskrefter fra Oslo og arbeider for å utvikle nye studieteknikker, blant annet som fjernundervisning via internet. Det skal også ha blitt brukt ukompenserte un-

dervisningstimer som universitetet egentlig skulle ha betalt. Kjemikurset K331 er direkte prosjekt- og problemorientert, forteller han videre.

– Burde dere selv bestemme hva som skal være studiekvalitetsarbeid? spør vi.

– Så lenge studentene er enige om hva som kommer dem til gode, har vi gjort en riktig prioritering. Studentene er konsumenter – de har rett til å kreve den beste utdanning vi kan tilby dem. Studentene fungerer som sensorer i dette samspillet.

Undervisning viktigst

Mulighetene for selvstendig prosjektorientert undervisning kan få en annen form ved Institutt for Kjemi enn for eksempel på humanistiske og samfunnsvitenskapelige fag. Lejon hevder at instituttet selvfølgelig kunne utvikle egen programvare som er det viktigste i undervisningen. Men dette ville imidlertid være latterlig når programmene allerede finnes på markedet, attpåtil for en billig penge.

– Vår oppgave som ansatte er å undervise. Det er derfor vi er her. Uten studentene ville vi heller ikke hatt muligheten til å drive forskning, understreker han.

YONAS
Pizzeria & Catering

www.yonas.no

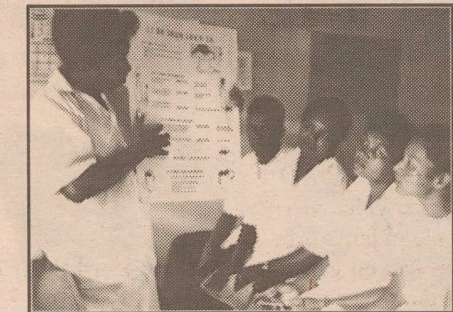
Pizza direkte via Internett

Utdanning som nødhjelper

Orkanen "Mitch" herjet i oktober Nicaragua, der SAIH støtter utdanningsprosjekter. Storm, regn og oversvømmelser gjør store skader, men kunnskap overlever selv en orkan.

Klokken er 02.00, den 26. oktober 1998. Vi evakueres. "Mitch" er meldt på vei inn-

over land med en styrke på 250 km/t og oversvømmelsene har begynt. SAIH (Studentenes og Akademikerne Internasjonale Hjelpesfond) er på prosjektoppfølgning i de indianske bosettingene ved nedre Rio Coco, der den lokale utviklingsorganisasjonen AMC organiserer et helse- og utdanningsprosjekt. I utgangspunktet var vi mest bekymret for å treffe opprørsgeriljaen i området, men vi endte altså med å jages vekk av en av tidenes verste orkaner.

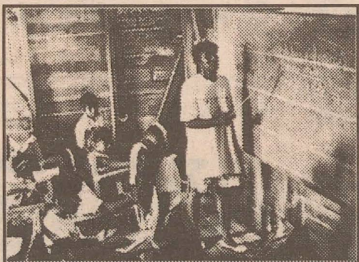

Sykepleierskole i Nicaragua
PRESSEFOTO SAIH

internasjonale samfunn svarer på katastrofen, både i form av humanitær hjelp og i k k e minst sletting a v gjeld. Flere land har allerede erklært at de vil slette gjeld eller fryse rentene, og ved månedsskiftet november/desember arrangerer kreditorene internasjonalt krisemøte.

Mitch kan også føre til politiske endringer innad i Nicaragua. Mange føler at regjeringen har sviktet folket, og at president Alemán har brukt katastrofen til å styrke egen makt. Hjelparbeidet er blitt politisert, og regjeringen har organisert parallelle nødkomiteer til kommunene med sandinistiske ordførere. Kritikere hevder regjeringens håndtering av situasjonen blottstilte dens motiver som mer rettet mot økonomisk stabilisering enn fattigdomsbekjempelse.

Alemán ønsket minst mulig innblanding av "plagsomme" frivillige organisasjoner og takket først nei til hjelp fra Cuba, men måtte gi etter. Selv i en nasjonal krise som denne har politikerne havnet i krangel og vil slå politisk mynt på situasjonen.

Regionalt universitet
PRESSEFOTO SAIH

Allemán ønsket minst mulig innblanding av "plagsomme" frivillige organisasjoner og takket først nei til hjelp fra Cuba, men måtte gi etter. Selv i en nasjonal krise som denne har politikerne havnet i krangel og vil slå politisk mynt på situasjonen.

get bro mellom "moderne" og "tradisjonell" medisin. Prosjektet illustrerer hvordan utdanningsbistand skaper hjelp til selvhjelp. Takket være prosjektet har landsbyene og helsepersonalet ikke bare lært om forebygging av sykdommer, vannrensing, hygiene, medisin og symptom-gjenkjenning, men de har lært å selv ta tak i egne problemer. De har lært å stole på egne krefter og har organisert nødkomiteer. Uten prosjektet ville landsbyene stått hjelpeløse mot orkanen. Det finnes 5000 mennesker her og kun én båt med motor. Å evakuere alle i tide var umulig. Men med kunnskapen de nå har fått, har de ikke bare praktiske helsekunnskaper, som hvordan de skal unngå epidemiuutbrudd etter en oversvømmelse, men de står også organisatorisk bedre rustet til å takle situasjonen. Vinden

kan knekke infrastruktur, men kunnskap kan den ikke drukne. AMC vil fortsette arbeidet i Rio Coco-landsbyene enda en stund-

faktisk med sykepleiere utdannet på en SAIH-støttet sykepleierhøgskole, men en dag trekker de seg ut. Da skal landsbyene klare seg selv, drive sine egne prosjekter og videreføre og spre helseutdanningen på egen hånd. Dette er ikke et evigvarende bistandsprosjekt - det er utdanning til uavhengighet.

Henrik Pryser Libell, SAIH

Skader

"Mitch" har påført både Nicaragua, Honduras, Guatemala og El Salvador kraftige skader. Dødstallene for hele Mellom-Amerika ligger på 20.000 - 30.000. Infrastruktur som veier, broer, strømforsyning og telefonlinjer er ødelagt, store deler av årets avlinger tapt og tre millioner mennesker er hjemløse. Først rammet orkanvinden, deretter kraftige regnskyll, oversvømmelser og leirskred. Nicaragua er hardt rammet, og med en historie bak seg av jordskjelv, havskjelv, krig, oversvømmelser og vulkanutbrudd, snakker folk om at landet er plaget av Bibelens "syv plager". En kan spørre om de fortsatt opplever det som meningsfullt å arbeide for utvikling når naturen stadig slår så knusende ned på ting som bygges opp.

Helsearbeid i Nicaragua
PRESSEFOTO SAIH

men måtte gi etter. Selv i en nasjonal krise som denne har politikerne havnet i krangel og vil slå politisk mynt på situasjonen.

Politisk endring

Akkurat nå er utfordringen å hindre epidemier, skaffe hjemløse mat og tak over hodet og behandle de skadde og de døende. Etter hvert skal landet gjenreises. Honduras og Nicaragua var fra før blant verdens fattigste og mest gjeldstyngede nasjoner. Ekspertene mener det kan ta 20-30 år å reparere skadene og de økonomiske tapene etter Mitch. Det

Studentsolidaritet

Norske studenter og akademikere støtter utdanningsprosjekter i Nicaragua via SAIH. SAIH er ikke en nødhjelpsorganisasjon men støtter langsiktige utviklingsprosjekter. SAIHs virksomhet er konsentrert i Atlanterhavsregionen, og et eksempel er helseutdanning blant miskitoindianere. Det var sistnevnte prosjekt SAIH besøkte da orkanen kom, under en workshop som byg-

SAIH prosjekter Nicaragua

1. Lærerutdanning for ufaglærte lærere på den sørlige Atlanterhavskysten

2. Støtte til hovedfagsutdanning for lærere, spesialisering i tospråklig og flerkulturell utdanning samt støtte til studentorganisasjonene ved URACCAN.

3. Forebyggende hiv/aids-prosjekt på Atlanterhavskysten

4. Opplæring av lokal helsepersonell i Rio Coco-området

PLATEKOMPANIET EN BEDRE DEAL

PLATEKOMPANIETS TOPP 15 ~~129⁵⁰~~ / 139⁵⁰

- VONDA SHEPARD / Songs From Ally McBeal 129⁵⁰
- BUILT TO SPILL / Keep It Like A Secret 129⁵⁰
- CARDIGANS / Gran Turismo 129⁵⁰
- CASSIUS / 1999 139⁵⁰
- M PEOPLE / The Best Of 139⁵⁰
- INFINITY / www.happy-people.net 139⁵⁰
- OFFSPRING / Americana 129⁵⁰
- MC MUSIC HIT & DANCE 2 139⁵⁰
- ROBBIE WILLIAMS / I've Been Expecting You 139⁵⁰
- GEORGE MICHAEL / Ladies & Gentlemen - The Best Of (2CD) 219⁰⁰
- MADONNA / Ray Of Light 139⁵⁰
- THINKERBELL / Thinkerbelle 139⁵⁰
- LOCOMOTIVES / Albert 139⁵⁰
- U2 / The Best Of 1980-1990 139⁵⁰
- LIGHTHOUSE FAMILY / Postcards From Heaven (2CD) .. 139⁵⁰

ALTERNATIV & RAP

- ~~89⁵⁰~~ / 119⁵⁰
- AIR / Moon Safari 89⁵⁰
 - GOMEZ / Bring It On 89⁵⁰
 - ANI DI FRANCO / Up Up Up Up Up Up 119⁵⁰
 - FATBOY SLIM / You've Come A Long Way, Baby 119⁵⁰
 - MANIC STREET PREACHERS / This Is My Truth Tell Me Yours .. 119⁵⁰
 - MERCURY REV / Deserter's Song 119⁵⁰
 - BELLE AND SEBASTIAN / The Boy With The Arab Strap ... 119⁵⁰
 - BECK / Mutations 119⁵⁰
 - FOXY BROWN / Chyna Doll 119⁵⁰
 - LAURYN HILL / The Miseducation Of Lauryn Hill 119⁵⁰
 - WILL SMITH / Big Willie Style 119⁵⁰

POP, ROCK & BLUES

- ~~89⁵⁰~~ / 119⁵⁰
- LENNY KRAVITZ / 5 89⁵⁰
 - ALANIS MORISSETTE / Supposed Former Infatuation Junkie 119⁵⁰
 - BOB HUND / Jag rear ut min sjæl! Allt skall bort!!! 119⁵⁰
 - BLACK CROWES / By Your Side 119⁵⁰
 - BJØRN BERGE / Blues Hit Me 119⁵⁰
 - JIMMY ROGERS ALLSTARS / Blues Blues Blues 119⁵⁰
 - SHERYL CROW / The Globe Sessions (2CD) 139⁵⁰
 - METALLICA / Garage Inc (2CD) 169⁰⁰

KLASSIKERE

- ~~89⁵⁰~~ / 111⁰⁰
- BELLE AND SEBASTIAN / If You're Feeling Simster 89⁵⁰
 - THE VERVE / Urban Hymns 89⁵⁰
 - JANET JACKSON / The Velvet Rope 89⁵⁰
 - KÅRE AND THE CAVEMEN / Jet Age 89⁵⁰
 - PORTISHEAD / Dummy 111⁰⁰
 - ERYKAH BADU / Baduizm 111⁰⁰
 - ALANIS MORISSETTE / Jagged Little Pill 111⁰⁰
 - NILS PETTER MOLVÆR / Khmer 111⁰⁰
 - JAMIROQUAI / Travelling Without Moving 111⁰⁰
 - ANDREA BOCELLI / Romanza 111⁰⁰
 - THE BEATLES / Sgt. Pepper's & Revolver 111⁰⁰
 - SMASHING PUMPKINS / Mellon Collie (2CD) 139⁵⁰
 - JAN GARBAREK / Rites (2CD) 199⁰⁰

GAMLE SANGER OM IGJEN

- ~~89⁵⁰~~ / 111⁰⁰
- ODD BØRRETZEN / Mest Ålreite 89⁵⁰
 - BOB MARLEY / Legend 111⁰⁰
 - PHIL COLLINS / Hits 111⁰⁰
 - JOE COCKER / Greatest Hits 111⁰⁰
 - MADONNA / Immaculate Collection 111⁰⁰
 - GIPSY KINGS / Greatest Hits 111⁰⁰
 - QUEEN / Greatest Hits I & II (2CD) 219⁰⁰

OSLO

Bogstadveien 40
Man-fre 10-22, lør 10-20, søn 13-19

Grønland T-banesenter
Man-fre 10-22, lør 10-20, søn 13-19

Stortingsgaten 22
Man-tor 10-22, fre-lør 10-24, søn 13-22

TRONDHEIM

Munkegata 31
Man-fre 10-22, lør 10-20, søn 13-19

TROMSØ

Nerstranda Senter
Man-fre 10-20, lør 10-18

Frivillige barnebarn

Tone Marie Hansen fra Frivillighetssentralen i Tromsø kontaktet i fjor høst Studentstyret i håp om å nå fram til en stor og ressurssterk gruppe, nemlig studentene. Hun etterlyser folk som har lyst å hjelpe noen som trenger det. Studentarbeidsutvalget på SVF og HUM.fak tok på seg jobben å være bindeledd mellom studentene og henne, men hittil har kun én student meldt seg. Nå håper Hansen på større oppslutning.

ikke være til bry for andre, spesielt ikke for sin egen familie.

Taushetsplikt

– Hvis man ikke synes man har tid hver uke, kan man gjerne alliere seg med en annen og ta annenhver uke. Lengden på besøkene avhenger av hva brukerne ønsker hjelp til og hva man selv har tid til. Ønsker man ikke å påta seg noe fast eller å forplikte seg til noe på lang sikt, er det fullt mulig å bare oppgi telefonnummer så vi kan ringe hvis det plutselig dukker opp noe. Dette er et eksempel på at noen trenger følge til et legebesøk, understreker Hansen.

Noen av de eldre er skeptiske til nye, ukjente ansikt hjemme hos seg selv. Som frivillig har man taushetsplikt. Det følger med en viss forpliktelse selv om man jobber frivillig og

gratis.

– Dersom man ønsker å besøke en person fast burde man være innstilt på å fortsette en stund, i alle fall et år. Det tar tid å bli kjent med hverandre.

Fremmede i byen

Da studentene begynte å strømme til og folketallet økte kraftig rundt 1970, ble mange av de eldre i byen litt skremt. Hvem var alle disse menneskene og hvor kom de fra? Ved å bli kjent med noen av de eldre i lokalbefolkningen kan man lære mye samtidig som de eldre blir mer fortrolige med studentene, særlig de som kommer utenfra.

– Bare det å gå en liten tur sammen kan jo være lærerikt, sier Tone Marie.

Fornøyde brukere

En av brukerne vi var i kon-

takt med får hjelp til små praktiske ting, og kunne godt tenke seg å ha en fast person som hun kan ringe i stedet for at det kommer forskjellige folk hver gang.

– Jeg er veldig takknemlig for alt Tone Marie og Frivillighetssentralen gjør for meg. I og med at jeg er avhengig av rullestol trenger jeg hjelp til å hente ved, henge opp gardiner og lignende småting.

En annen bruker vi har vært i kontakt med har ei jente som kommer innom fast en gang i uka. Den eldre damen er svak-synt, så jenta hjelper til med handling, frisørbesøk, litt stryking en gang i mellom og ellers småting som dukker opp.

–Det er en kjempefin ordning jeg ikke kunne klart meg uten. Jeg har egen familie her, men jeg føler ikke at det er

riktig å bry dem med all slags ting til enhver tid. Det kunne vært koselig å få besøk av en student en gang i mellom. Helst noen fra en annen del av landet som kan fortelle meg om sitt hjemsted. Kanskje noen kunne lese litt for meg?

Begge er veldig begeistret for Tone Marie Hansen og arbeidet hun gjør.

Hvem kontakter jeg for å hjelpe?

For mer informasjon, kontakt Tone Marie Hansen, stikk innom hennes kontor i Vestregaten eller kontakt AU på SVF/HUM.fak.

Marte Bull-Njaa
Cecilie Knoph-Berg (foto)

Frivillighetssentralen har per i dag 247 brukere, hvorav de fleste er pensjonister, samt funksjonshemmede i alle aldre. Kun 80 frivillige står til disposisjon.

–Behovet for flere er enormt. Tilbudet vårt avhenger til enhver tid av det de frivillige selv ønsker å gjøre. Vi skal ikke ta på oss store arbeidsoppgaver, kun hjelpe til med små dagligdagse ting. Over halvparten av de frivillige er selv pensjonister. Det hadde derfor vært hyggelig om noen yngre meldte seg, sier Hansen til Utopia! Frivillighetssentralen har et samarbeid med Hjemmehjelpstjenesten. I tillegg samarbeider de med en rekke lokale organisasjoner, som for eksempel Norsk Folkehjelp, Røde Kors, og Eldrerådet.

Hvem kan hjelpe til?

Det stilles ingen spesielle krav til de frivillige, men det er jo selvfølgelig en fordel om man er motivert til å gjøre noe for å glede andre. Hansen trekker fram egen-skapen tålmodighet som den viktigste.

– Det er også viktig å ikke ha det så travelt, men å ta seg tid til å sette seg ned en liten stund og bare lytte, sier hun. Gjerne over en kopp kaffe. Mange av brukerne ønsker seg egentlig bare noen å snakke med. Snømåking eller å gå turer og ærend er noe mange trenger hjelp til. Ingen har ringt og gitt uttrykk for at ensomhet er den egentlige grunnen til at de ringer. Det virker som om det er lettere å be om noe konkret for så å prate litt om løst og fast. Noe av det som er trist er at de som virkelig trenger oss aldri ringer. Mange vil

Tone Marie Hansen fra Frivillighetssentralen oppfordrer studentene til å ta i et tak for de eldre!

Mistenkeligjøring av syke studenter

Universitetet svikter studentenes behov for tilrettelegging av eksamen. Stadig flere studenter klager på manglende velvilje hos eksamensavdelinga.

Anne-Britt Hofstad

Når det gjelder behovet for tilrettelagt eksamen har eksamenskontoret ved universitetet en frist på å behandle søknader om tilrettelegging den 15. februar. Å få søknaden sin innvilget viser seg å ikke være en selvfølge, så det lønner seg å være ute i god tid. Dessuten er det en stor fordel å ha dokumentasjonen i orden. Det har vist seg at flere har hatt problemer med å få tilrettelagt eksamen.

I forrige semester fikk sosi-

altjenesten inn flere klager fra studenter som har følt seg mistenkeligjørt fordi de ikke har hatt synlige plager. Eksempelvis studenter med migrene, ryggplager eller studenter med lese-skrive vansker.

Det har vært eksempler hvor studenter som har ønsket seg et bedre tilrettelagt PC-tilbud, har fått negativ tilbakemelding fordi universitetet er redd for at velviljen deres skal bli misbrukt av studentene.

Å ha en legeerklæring eller uttalelse fra fagfolk, er derfor

en forutsetning slik at de som behandler søknaden, ser hvordan den even-

tuelle sykdommen eller handikappet arter seg.

Det viser seg også at det er god taktikk å ha en dialog med legen eller fagfolkene om hvordan man best kan legge opp eksamen.

Uansett om man selv vet best hvor skoen trykker, er ens egen vurdering ikke alltid satt stor pris på.

En kunne tenke seg at det å fordele en åttetimers skriftlig eksamen over to dager eller å låne ut bærbare PCer til hjemmeeksamen var praktisk mulig. Dette er relativt enkle tiltak som kan gjøre

situasjonen under eksamen bedre for mange, men det er ikke et lett tilgjengelig tilbud. Selv om man viser til god dokumentasjon er det ikke sikkert at tillatelsen for tilrettelegging innvilges.

Om man er usikker på hvordan man skal gå fram med det gjelder søknaden, kan man ta kontakt med Studentenes sosialtjeneste. Dette er den eneste organet på universitetet som har kompetanse på området.

Generell veiledning kan man også få ved å kontakte konsulentene ved fakultetet. Disse vet også hvilke tilbud som allerede er tilgjengelig ved universitetet, og som man kan benytte seg av.

Hjelpemiddelsentralen er behjelpelig med å finne hvilke midler som kan egne seg best for den enkelte brukeren. Sentralen vet også hvilke slags utstyr som befinner seg på universitetsområdet.

Studentenes fredspris til aktivist på Øst-Timor

Antero Bendito da Silva er teologistudent og leder av en undergrunnsbevegelse. Tiårig innsats mot myndighetene innbrakte ham studentenes fredspris -99.

Hadi Lile

Den internasjonale studentfestivalen i Trondheim, ISFiT -99, arrangeres først i mars. Under oppløpet har studentfestivalen nedsett en bred komitee for å velge ut en student som har utmerket seg innen fredsarbeid. Intensjonen er heretter å dele ut prisen hvert annet år. Årets utdeling er den første.

Som kjent ble Tromsø-studenten Vedad Hadziavdic i fjor høst valgt inn i nominasjonskomiteen som studentrepresentant. Det oppsto tumulter da han etter kort tid ble utestengt fra komiteen, med begrunnelse av at han skulle være inhabil -på grunn av serbisk bakgrunn. Presseoppslag gjorde at komiteen trakk tilbake utestengelsen.

Nå har komiteen utvalgt fredsprisvinneren blant en siste gruppe på 8 kandidater.

Konfliktløsning

Antero Bendito da Silva er leder for studentgruppen East Timor Student Solidarity Council -ETSSC, som ble dannet etter Indonesias president Suhartos fall i juni 1998. Dette var den første muligheten studentene på Øst-Timor hadde til å organisere seg fritt.

De fleste studenter på Øst-Timor er motstandere av Indonesias okkupasjon av landet, som skjedde i 1975. Som leder for ETSSC har Antero da Silva vist et unikt engasjement og bemerket seg med sin innsats for å påvirke utviklingen for demokrati i Øst-Timor. Det fremste eksemplet på dette er prosjektet "Dialoger", som organisasjonen hans satte i gang for å opplyse og informere folk i alle regioner om en eventu-

ell folkeavstemning angående øyas fremtidige relasjon til Indonesia.

500 studenter fra universitetet i Øst-Timor arrangerte de frie offentlige dialogene som prosjektet bestod av. For Indonesia kan dette betegnes som en historisk hendelse. De Silva reiste ut til de tretten provinsene Øst-Timor består av for å drive opplysningsarbeid blant befolkningen. Etter hvert har han klart å forene forskjellige politiske fraksjoner til felles kamp for landets uavhengighet. Også ellers i Indonesia har de Silva klart å aktivisere studenter som støtter denne kampen.

Gro og Dalai Lama

Selve utdelingen av studentenes fredspris skal finne sted når den internasjonale studentfestivalen arrangeres i Trondheim i perioden 5.-13.mars. Tidligere har festivalen hatt opp til 500 deltakere fra hele verden, og personligheter som Gro Harlem Brundtland og Dalai Lama har vært tilstede. Hvert år legges det opp til spesiell oppmerksomhet rundt et utvalgt emne, som i 1999 er konfliktløsning.

Situasjonen i Øst-Timor vil sette søkelyset på studenters arbeid for fred og menneskeretter. Landet har mistet neste en tredjedel av sine innbyggere i voldsepisoder siden okkupasjonen startet i 1975, og historien er gjennomgående preget av massakrer, tortur, henrettelser, mishandlinger og forsvinninger. Hittil har den pågående konflikten mellom opprørskrefter og regjeringen fått relativt liten oppmerksomhet. Dette vil studentenes fredspris og den internasjonale studentfestivalen borte på.

Studentorganisasjonen ETSSC ble etablert etter president Suhartos fall i 1997.

Studentstyret informerer!

Hvert år settes det av en sum av semesteravgifts-pengene til fordeling blant studentforeninger som ikke er tilknyttet Studentsamfunnet, TSI eller Utopia.

For 1999 er dette tilsammen 100 000,-. Av dette settes det a midler til foreninger som opprettes i løpet av året, resten fordeles etter søknad.

Søknadsfrist for tildeling av støtte midler til studentforeninger ved UiTø er 1. Mars!

Støtnadsberettiget er foreninger som arbeider for å fremme en studentgruppes interesser og/eller deres sosiale og faglige miljø, og som ikke åpenbart har et formål som ikke er forenlig med støttemidlenes ide. Alle foreninger som søker må legge ved en del dokumentasjon.

Søknadsskjema og reglement for støttemidler fås ved henvendelse til organisasjonssekretæren på Studentstyrekontoret, eller på:

<http://www.uit.no/studentstyret/stotte.html>

Søknader sendes til: Studentstyret
Hovedgården, UiTø
9037 Tromsø
mrk konvolutten: Støttemidler 1999

Tromsø står seg godt i NSU

Ove Rekstad og Karsten Werner Nielsen fra det sentrale leddet i Norsk studentunion (NSU) har nettopp hatt et lengre opphold i Tromsø. Motivasjonen var å komme både lokallag og enkeltstudenter under huden. Besøket gledet dem stort.

Ove Rekstad og Karsten W. Nielsen fra NSU i Oslo stortrives i Tromsø.

Ingrid Hedlund
(tekst og foto)

– Studentstyret i Tromsø hadde en profileringsaksjon under DEBUT-uka, og den ville vi være med på. Dessuten vil vi yte samme service til NSU Tromsø som til de andre lokallaga, nemlig ved å vise at NSU er tilstede, og ikke bare en kontororganisasjon i Oslo, sier Karsten Werner Nielsen.

Fra NSU kommer også gode ord til arbeidsutvalget i studentstyret i Tromsø:

Stor respekt

– Vi har stor tro på de nye studentene i organisasjonen. De viser en unik interesse for NSU som helhet, og har samtidig stor nærhet til Tromsø som studiested. De fører videre en god tradisjon, Tromsø har opparbeidet seg stor respekt med flere dyktige folk i sentrale ledd i NSU. Se bare på idrettshallen; Tromsø sine representanter i landsstyret fikk NSU til å prioritere den foran statsbudsjettet. Vi opplever også at tromsørepresentantene trosser politiske

linjer og representerer stedet fremfor å kjøre partipolitikk.

Maktpunkt

Ifølge Nielsen utgjør tromsøbenken et kraftig maktpunkt i NSU. Og det er utelukkende positivt:

– Dere har sterke skikkelser i Landsstyret som er dyktige ambassadører for Tromsø.

Karsten kan ikke få fullrost Tromsø nok, og forteller at flere på NSU-kontoret i Oslo ville valgt Universitetet i Tromsø ved neste korsvei. Han tror for sin del at et studium her ville brakt ham nærmere både forelesere og medstudenter enn andre steder.

Stortrives

– Bare det å ha vært i Tromsø gjør at du vil bo her, smiler han. Byen har en helt spesiell atmosfære, jeg skulle gladelig vært tilstede under filmfestivalen. Det skjer alltid noe i Tromsø. Du kan trygt si at vi stortrives her i Tromsø. Den uformelle tonen i studentstyret gjør at vi føler oss mer hjemme her enn hos noen andre lokallag.

English summary

The students' festival week lost its traditional sponsor deal with the Mack brewery. Instead, the capital brewery Ringnes reached a good agreement with the Tromsø-students. Valuable equipment is replaced by the new sponsor.

Quality of study has been improved at the institute of chemistry after the lecturer bought four brand new PCs. The cost made the Board at Tromsø University retract money specially assigned to quality of studies. The Swedish lecturer doesn't support the policy of the Board.

An office of volunteer assistance has opened a deal that makes old people in Tromsø get practical help from students in town. By now only one student has reported at office, but the woman in charge is optimistic. The elderly love meeting students from out-of-town.

Special assignment requirements at exams meet trouble. Students report to the social service claiming that the university neglects their need for extra facilities. A nice peace of advice is to apply early.

The international students' peace price has been dedicated to Antero da Silva from East Timor. His idealistic work includes a project called "Dialogues", which has gathered both resistance movement and official politicians at peaceful discussions. The price will be handed over to da Silva at International Students' Festival in Trondheim this spring.

The budget has been voted over, and it shows a good increase of funds granted the students' organisations.

A new public relation project is going to advertise Tromsø as site of studying. At the medicine department a two-way communication line is being opened this Saturday. There is also being served food and coffee. The project is a cooperation between different schools in Tromsø.

This edition of feature is a test of the great many shopping malls that distincts Tromsø. Learn where to get best service as a student. The 9. International Film Festival has luckily ended. Five days of pictures has attracted some 30 000 people, which is more than earlier. The agenda of the festival must have been "the unpleasant".

Utopia –
et hjem for oss,
et hjem for deg.

Budsjettbehandlingen:

Mer penger til studentene

Universitetstyret sin behandling av budsjettet for 1998 ble utsatt en måned. Det viste seg å bli inntektsbringende for studentene.

Siv Tofte

Styret ved Universitetet i Tromsø vedtok på sitt første møte i år årets budsjett. Årets budsjettbehandling ble utsatt på siste møte før jul fordi det daværende styret var uenig med direktørens forslag som innebar en meget stor økning til sentral administrasjonen. Det ble derfor det ny-konstituerte styret som fikk denne tunge saken på sitt første møte i sin tre-års periode.

Det nye styret har vedtatt et budsjett hvor bevilgningen til sentral administrasjonen er kuttet med 16 millioner kroner i forhold til det opprinnelige forslaget. En del av disse pengene har gått direkte til studentrelatert virksomhet. Studentstyret ved UiTø lå inne med kr 520.000,- og Debut uka med kr 175.000,- i det opprinnelige budsjett forslaget. Det nye styret synes å være innforstått med betydningen disse organisasjonene har for rekrutteringen og trivselen til studentene ved Universitetet.

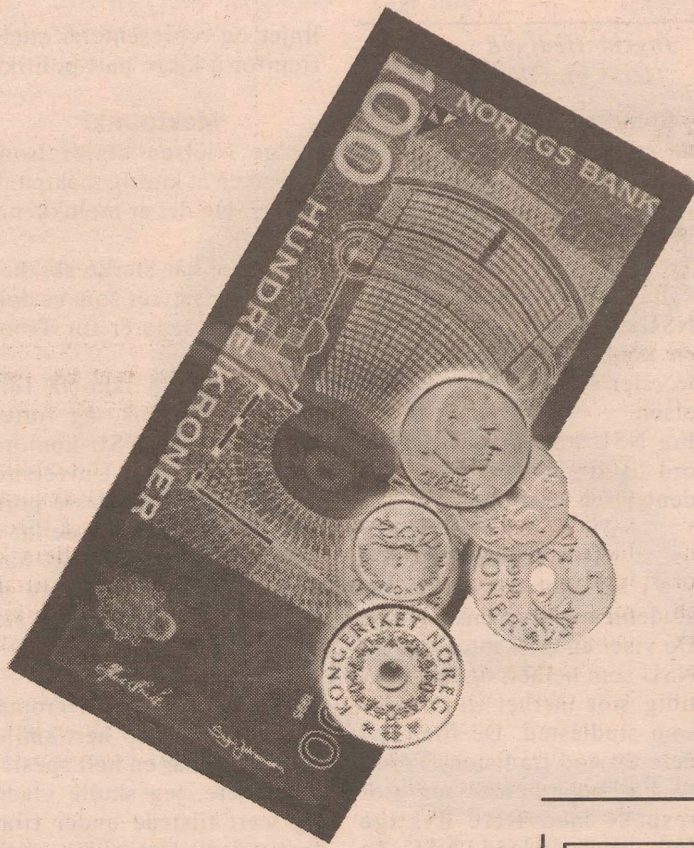
Studentstyret ble tilgodesett med kr 600 000,- og Debut Uka med kr 200 000,-. For begge organisasjonene innebærer dette at de kan gjøre en enda bedre jobb for både studentene og Universitetet.

Debut Uka kjenner de fleste studenter godt til. Debut Uka har alt for lenge vært nødt til å

"snylte" på Studentstyret og Studentsamfunnet. Økningen på kr 50 000,- betyr at Debut Uka kan stå på egne bein og bli enda bedre og større enn tidligere.

Studentstyret er kanskje en litt mer diffus skapning og for de fleste synes nok økningen på kr 100 000,- stor. For Studentstyret innebærer dette at de kan øke sin utadrettede virksomhet, samt at de blir anerkjent som en viktig del av Universitetet.

La oss i alle fall håpe at dette betyr en holdningsendring hos de "bevilgende myndigheter". La oss håpe at de har innsett betydningen av frasen "en fornøyd student er den beste reklame". All reklame koster, og den reklame studentorganisasjonene gir er den aller beste!

Interessert i studier
i utlandet?

Ta kontakt!

Internasjonalt studentkontor
i Studieavdelinga

3.etg. i
Administrasjonsbygget
☎ 77 44 961

STUDENTSAMSKIPNADEN

BARNEHAGEPLASSER 1999

Søknadsfrister for hovedopptaket
1999 er som følger:

UNIVERSITETSANSATTE/STIPENDIATER OG DR. GRADSSTUDENTER 1. MARS
STUDENTER VED HiTø/UiTø 1. APRIL

Søknadsskjema kan hentes i ekspedisjonene på UiTø, HiTø og SiTø.

For mer informasjon kontakt Studentamskipnaden, tlf 77 60 77 00

Utropia

FISKAREN har som mål å være den ledende meningsberende nyhetsavisen for fiskerieringen og for kystens næringsliv i Norge. Avisen ble grunnlagt i 1923. Den har 30 ansatte i Bergen og ved lokalkontorer i Tromsø, Bodø, Ålesund og Oslo. Vårt opplag er på 9.635 aviser (1997) og vi kommer ut tre ganger ukentlig.

JOURNALIST

Skriftlig søknad, vedlagt relevante opplysninger sendes snarest:

Fiskaren
P.b. 4053 Dreggen
5023 Bergen

innen 15. 02. d.å.
merket «Journalist».

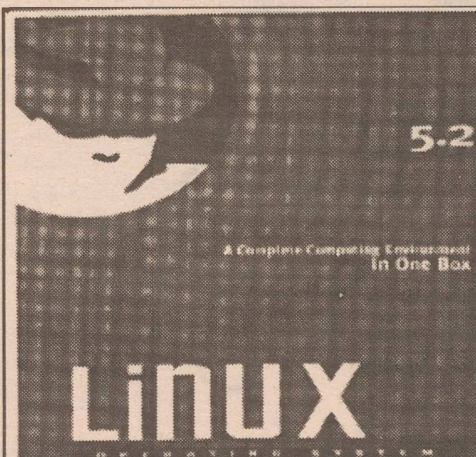
Vi søker journalist til vår redaksjon i Bergen. Du har relevant økonomisk/havbruksfaglig utdanning. Stillingen skal i hovedsak rettes mot økonomiske forhold i havbruksnæringen, slik at kjennskap til økonomisk journalistikk er en fordel. Det er også en fordel med kjennskap til havbruksnæringen.

Lærn og øvrige betingelser etter avtale.

Send en kortfattet CV og for tell hvor for du vil jobbe hos oss.

Ytterligere opplysninger kan fås ved henvendelse til FISKAREN v/Nils Torsvik, tlf.: 55 31 43 00.

Kystens næringsavis
Fiskaren

Red Hat Linux 5.2

Red Hat Linux er et av de dataprodukter som sprer seg raskest for tiden. Hvorfor – trolig fordi det er gratis å bruke. En virkelig konkurrent til Microsoft-dynastiet.

Med denne pakken får du nyeste versjon av operativsystemet Red Hat Linux 5.2. I tillegg inneholder pakken en grundig installasjonsguide og masse annen nyttig programvare.

Tlf: 77 64 49 20

Faks: 77 64 49 19

E-post: ak@ak.uit.no

Web-butikk: <http://www.ak.uit.no/>

Jeg bestiller eks. av Red Hat Linux 5.2 á kr. 510,-

NAVN:

ADRESSE:

POSTSTED:

Eventuell porto kommer i tillegg

SVARSENDING
Avtalere 809 000/78

AKADEMISK KVARTER

AKADEMISK KVARTER
HOVEDGÅRDEN, UiTø
9005 TROMSØ

Kan sendes
uffrakt i Norge
Mottaker betaler
porto

Studenter mot EU revitaliserer:

– Akademia må sette dagsorden i Europadebatten

– Norsk EU-medlemskap er fortsatt uaktuelt. Desto mer savner man en grundig debatt om hvordan Norges forhold til Europa skal være i fredstid i EU-kampen. Dette kommer fra en samstemt gjeng med studenter som trass sin glødende EU-skepsis ønsker flere nyanser i spørsmålet om Norge og Europa.

Andreas Knudsen
(tekst og foto)

– Thorbjørn Jaglands forsøk på å gjenopplive den relativt nylig avsluttede EU-medlemskapsdebatten var nok en taktisk bommert av jasida. Vårt inntrykk er at folk flest rett og slett er møkka lei av å diskutere for eller mot norsk EU-medlemskap selv om andelen EU-tilhengerne opplever opptur på meningsmålingene akkurat nå, hevder Studenter mot EU. Gruppen regner faktisk med at ja-folket vil respektere resultatet av folkeavstemningen. Nettopp derfor bør dagens politiske situasjonen tilsi fredstid i striden om norsk EU-medlemskap i overskuelig fremtid, går det frem av en pressemelding utgitt av en tverrpolitisk initiativgruppe for oppstart av Studenter mot EU i Tromsø.

Uten debatt

–Vi i Studenter mot EU mener det er tvingende nødvendig at alle politiske miljøer for alvor oppdager diskusjonen som følger med det å faktisk ikke være medlem av Europaunionen. Dette må få en langt viktigere plass på den politiske dagsorden enn hva som hittil har vært tilfelle etter folkets EU-nei i 1994. EU-saken dreier seg jo ikke bare om å agitere for eller i mot norsk EU-medlemskap.

Høle tida skjer det EU-relaterte saker som så definitivt burde interessere alle. Som kjent blir det stadig poengtert at Norge utenfor EU i dag fremstår som Europamester i EU-tilpassning. Dette skjer altså uten noen stor allmennpolitisk debatt. Studenter mot EU ønsker seg en kontinuerlig Europadebatt.

Sosiologistudent og ihuga EU-motstander Hallgeir Løland

Torpe er blant dem som ikke ønsker å fronte en såkalt EU-skyttergravskrig. Han hevder allikevel at dagens Storting og regjering representerer en Europa-politikk basert på feig snikinnmelding.

–Nå må vi få i gang en skikkelig debatt om hvordan, hvorfor og hvor mye Norge bør tilpasse seg EU. Faktisk trenger Europa-debatten alle mulige aktører, uansett EU-ståsted. I EU-stridens fredstid må tvilene, ja- og nei-folk snakke med hverandre, og altså ikke forbi hverandre.

Akademia

–Folk må bevisstgjøres viktige problemstillinger knyttet til for eksempel EØS, EU-direktiver, Schengen-avtalen og euroen. I det hele tatt å få på dagsorden debatten om Norge utenfor EU, er i dag mye viktigere enn å vinne "krigen" mot ja-folka. Inten-

sjonen med å etablere Studenter mot EU akkurat nå er forøvrig ikke å provosere frem en ny medlemskapsdebatt, men mer et tiltak for å forhindre norsk snikinnmelding i EU. Å unngå debatt om diverse EU-relaterte saker kan vise seg å bli den raskeste vei inn i nok en kampanjeprega EU-medlemskapsdebatt.

Her i akademia har man utvilsomt de beste forutsetninger for å føre reflekterte diskusjoner. Torpe

sier han selv i løpet av studietida i Tromsø har blitt noe rundere i kantene i sin EU-kritiske argumentasjon.

–Som EU-motstander anno 1999 fremstår jeg nok i dag som mer EU-tvilende enn i -94, men desto mer har mitt engasjement blitt forsterka. Tvil gjør det å debattere EU mer interessant, mener han.

Medlemmer i Studenter mot EU kan være med på aktiviteter i både Nei til EU og Ungdom mot EU, men hittil har moderorganisasjonene kapret mesteparten av det som måtte finnes av aktive EU-motstandere blant studerende ved Universitetet i Tromsø, samt ved høyskolen. Studenter mot EU ønsker å bli størst blant de aktive studentpolitiske organisasjonene i Tromsø. Men initiativgruppa må tilstå overfor Utopia at de ikke bare er fornøyd med responsen innad i studentmiljøet. Mange tidligere aktive nei-folk hevder de ikke orker å bruke mer tid og krefter på EU-saken fordi de ikke likte det altfor unyanserte debattklimaet i -94. Noen har havnet på gjerdet, andre har søgar skiftet standpunkt.

Tverrpolitiske

De seks fremmøtte fra Studenter mot EU som Utopia møtte en tirsdagskveld i UB-kantina, fremstår som en tverrpolitisk forsamling. Dessuten studerer de ved vidt forskjellige fakultet og høyskoleavdelinger. Tre er sosialister, en er Høyre-velger, en foretrekker Senterpartiet og Jill-Tove Indrevik karakteriserer seg selv som partipolitisk uavhengig. Hun poengterer at nettopp hun er mest representativ for studentmassen her i Tromsø, ettersom studenter flest vanligvis ikke går rundt med partibøker. Til Utopia sier hun at Studenter mot EU både kommer til å verve til seg folk som allerede er politisk aktive og studenter uten tidligere politisk erfaring.

–Et overordna mål for Studenter mot EU vil alltid være å fremstå tverrpolitisk. Dette er viktig fordi vi ønsker å ha legitim forankring. Skal vi kunne skape interesse for vårt arbeid, må vi sørge for at vi representerer en politisk interessant gjeng sammenlignet med studenter flest, sier Torpe.

Etter sitt oppstartingsmøte den 16. februar kommer Studenter mot EU til å vektlegge medlemsaktiviteter som studiesirkler, åpne møter, produksjon av eget materiell og dessuten tilstrebe samarbeid med Ungdom mot EU og Nei til EU.

Studenter mot EU ønsker at problemstillinger knytta til euroen nå må på dagsorden.

F.v. Harald Groven, Åse Elvik, Jill-Tove Indrevik, Hallgeir Løland Torpe, Yngve Bergheim og Kristine O. Sørgaard er i gang med å etablere Studenter mot EU.

Himmel i januar

Debut-ukepreken i Domkirka 22. januar.

Nytt semester med nye blanke ark og klar åpen himmel? Det er et streif av himmel i det å få starte på nytt med åpne muligheter.

Men åpenhet tilskyes fort av ting fra forrige semester, forrige år, tiår, århundre... Eksamen som gikk skeis, gjeld som øker, uoppgjorte forhold til andre, lav selvfølelse, eller overdreven tru på egen fortrefelighet... Ytre strukturer som får oss til å bli makt- og markedsorienterte, inhumane og griske på egen lykke og vekt-tall, ferdiglagte skjevheter i verden som øker forskjellen mellom fattig og rik.

Den klare og åpne framtida, streifen av himmel får vel vente. Skyer av gamle åk og bekymringer gjør at vi krumbøyde går inn i et nytt semester? Stor avstand mellom drøm og virkelighet?

Metaforer

Nettopp derfor brukte Jesus jordnære metaforer når han talte om himmel:

For eksempel Matteus 20:1-16 om himmelriket som en vingård(!), og Gud som en vingårdsbonde med krav på det som tilhører han.

Menneskene er arbeidere som skal dyrke fram det gode, skape i fellesskap, bruke sine evner, få et godt liv i fortjeneste. Fortellingen er grei:

Bonden leier folk kl. 12, kl. 15 og kl. 17. Han gjør samme avtale med alle, og de får lik lønn klokken 18.

Det blir opprør når lønna skal betales fordi utbetalingen ikke stemmer med prinsippet om fortjeneste etter innsats.

Bonden viser til avtalen, til hensikten med at de er der, og spør om det er nåden han viser de siste som irritere de første.

Markedsmakt

Vårt tariffsystem er nok bedre tilpasset den verden vi lever i enn en himmel der alle får det de trenger.

Både i Jesu samtid og i vår tid er arbeidsdeling og bytte med penger og arbeidskraft såpass inne "i blødet" på folk at det er problemer å forestille seg noe annet.

Historien om himmelriket med "de siste som skal bli de første" er en vakker, men dog utopisk metafor. Vi har vår verden, våre tariffer, vekt-tall og markedsmakt *her*.

Så får vi holde himmelriket med sin rettferdighet, utopi, nåde og Guds-makt *der*.

Problemet oppstår når Jesus forklarer oss at himmelriket er kommet *hit*.

Gudsnærværet skjer på mange måter, og det som kan virkeliggjøre det hele er ren oppstandelseskraft. Gud, som reiste Jesus fra grav kan også reise mennesker til å virkeliggjøre mer av himmelens liv på jorda. På alle kontinent, alle arbeidsplasser og universitet, i alt menneskelig virke og samliv kan himmelkrafta komme inn.

Mystisk? Skummelt?

Personlig synes jeg det er langt mer skumle og mystiske krefter vi til daglig bøyer kne for. Spesielt når vi ser hva slags in-human verden de lager, og hva de gjør med oss. Former oss i sin makt og støyper oss om til grannitmennesker, villig til å selge sin egen bestemor hvis det er noe å tjene på det.

I Jesu himmel trues det ikke med straff. Jesus starter heller ikke med å

forlange vår innsats for å "redde" himmelriket eller verden. Jesus sier oss:

Let og finn himmelriket! Start der du er. Søk stadig, men ikke prøv å ta patent på det. Himmelriket vil alltid være en korreks til menneskelige "kopier"!

Himmel gis av Gud. Gjennom selv å gå inn i denne verdens kår, lide og dø har Gud gitt nåden vi kan leve av og i. Der startes det med blanke ark...

Så må vi legge bort fortjenestetanken når vi står overfor Kristus. *De siste skal bli de første* handler om "him-melsk" rettferdighet!

I følge Jesus er denne rettferdigheten fullt mulig å finne på jord, her og nå også mellom skyene i januar!

Av studentprest Tor Stranda

Studentprest Tor Stranda og studentkoret Fullt på høyde under Debutuke-gudstjenesten i Domkirka. (Foto: Ingrid Hedlund)

Uka 99
i Tromsø

15 dager igjen

Ringnes
LETTØL

total
STUDENT

SKANSEN BRYGGE

BRAATHENS

Konsumreservat

Fenomenet kjøpesenter har forlengst inntatt byen. Handelsstedet Jekta, Steen & Strøm Nerstranda senter, Pyramiden og Veitasenteret er dei fire største. Utropia testar herved om desse ivaretar studentane sine behov.

Steen & Strøm Nerstranda senter Ny giv i Sørbyen

Byens nyeste kjøpesenter befinn seg litt utanfor Tromsø sentrum sitt tyngdepunkt. Her er det småbypreg. Men med etableringa av Steen & Strøm Nerstranda har det blitt meir fart i sentrumshandelen, ikkje minst her i Sørbyen. I nabolaget finn vi elles mange kjente og kjære caféar og uteplassar der vi intellektuelle i årevis har hatt gode vekstvilkår.

2) Forsøk på å vere eit moderne bygg. Sjøkkgult liggande trepanel over heile fjøla skaper ein litt keisam fasade. Inngangspartiet er sexy som sola, noko som gir maksimal eksponeringseffekt i mørketida. På toppen av forretningsbygget finn vi luksushusvære i prisklassar heilt hinsides Lånekassen sine tarvelege kostnadsnormer.

3) Det er plagsamt sterk belysning innandørs. Den opne hallen midt i senteret manglar sitteplassar. Men utover dette har Steen & Strøm greidd å skape eit relativt praktfullt lokale for handelsverksemd. Svære søyler og stor takhøgde bidrar til skape ein urban kjøpesenter-atmosfære. Kanskje kan ein innvende at all denne pomp og prakt i realiteten framstår som påklistra juggel.

4) Eg vil tilrå deg å sykle Dramsvegen på veg til sentrum. Lite trafikkert og enkelt trafikkbilete. Frå og med Mackbratta bør du senke farten på glattisen og fortrinnsvis hoppe av sykkelen like før du inntar Grønnegata. Storgata er ein fornøyelse uansett når det måtte vere. Sarte studentsjeler bør passe seg for byens fristande uteliv. 15-20 minutt tar denne sykkelturen.

1) Storgata er Tromsø sitt pulserande hjarte. Her er det alltid liv og røre. Storgata tar aldri fri. Bygningsmiljøa i frå eldre tider er stort sett også inntakt. Det er byhistorie i kvart einaste hus i området kring Veitasenteret, ikkje minst går det framleis gjetord om dei ville tilstandane som tidlegare herska langs den såkalla Helvetesveita.

2) Definitivt ikkje alle byggmonument utført på 1980-talet kan seiast å framstå som harmoniske. Men Veitasenteret er vel eit heiderleg unntak.

5) Ingen sykkelparkeringsplassar på vinterstid.

6) Platekompaniet har blitt byens mest attraktive musikkjappe. Notabene sitt varesortiment tilsvarer søsteravdelinga på Jekta.

7) Nille, Thorn, Platekompaniet, Kappahl, Absolute Hi Fi. Snart opnar også Hennes & Mauritz.

8) På Nerstranda er dei fleste bransjar representert. Men også dei fleste prisklassar. Det bugnar over av motebutikker her. Den norske Bank har opna sin heilautomatiske bankavdeling og sjølv sagt finst det ein fotoboks. Studentar som ikkje finn alt det dei måtte ha lyst og behov for innanfor Steen & Strøm Nerstranda senter sine vegger, treng uansett ikkje gå meir enn eit steinkast vidare.

9) Dolly Dimple's er i etableringsfasen. Le'Cafe er eit bra cafétilbod med stor C, og dermed ein ålreit plass for studentar. Det kan vel heller ikkje vere noko ulempe at cafelokalet har glimrande utsikt ut mot sjøen.

10) Gratis toalett.

Måten arkitekten har greidd å integrere ny bygningsmasse i lag med den definitivt verneverdige Bispegården fortener honør. Inngangspartia er høgst ordinære med sine skrikande neonskilt. Murstein er vanlegvis ikkje noko særleg spennade bygningsmateriale, men fordi Veitabygget framstår så diskret i sine nostalgiske fasadelinjer, blir det altså eit arkitektonisk bra heilskapsinntrykk.

3) Veitasenteret er liksom greitt nok innvendig. Rulletrappene har nok ei vel dominerande plassering inne i kjøpesenteret. Atmosfæren kan vanskeleg bli heilt harmonisk når ungdomar i hopetal vankar her på ettermiddagstid. Men elles blir det urbane ganske godt ivaretatt. På Veitasenteret går ein for å sjå – og for å bli sett. Med mindre ein forvillar seg inn i tunnelparkeringsanlegget er Veitasenteret dessutan eit kjøpesenter fritt for massebilismens kjas og mas.

Utopia utforskar fire konsumrese Har Tromsø studentvenlege kjøpesenter?

Idealkrav for eit studentvenleg kjøpesenter:

- 1) Lokalisering i harmoniske og urbane omgjevnadar.
- 2) Harmonisk utvendig utsjånad.
- 3) Harmonisk innvendig utsjånad.
- 4) Traffikale tilhøve for sykling i frå campus.
- 5) Vilkår for sykkelparkering om vinteren.
- 6) Tilgang på åndeleg føde.
- 7) Butikkar med klar lågprisprofil.
- 8) Vareutval tilpassa studentar sine primærbehov.
- 9) Kaféfasilitetar – caféar med stor C.
- 10) Kostnadsfritt å besøke toalett.

4) Å sykle hit i frå universitetet er like uproblematisk som å dra på sykkel til Steen & Strøm Nerstranda senter. Forskjellen er at ein her ikkje får oppleve livet langs Storgata. Dramsvegen er syklistane sitt førsteval. 15 minutt på sykkel om vinteren.

5) Ingen sykkelparkering vinterstid. Immatures

6) Hotspot platebar sel populærmusikk. Veita Elektro sel dataspel og kjøpevideoar.

7) Lindex

Veitasenteret:

Midt i by'n

8) Veitasenteret manglar både matbutikk og bok- og papirhandel, men dette finst i nabolaget rett utanfor. Elles er det ikkje mangel på moteforretningar og sal av diverse snop.

9) Cafe Paris er ein café med vel høg teenage-faktor, så gå like gjerne på Konditoriet. Konditoriet er eit konditori, verken meir eller mindre.

10) Eit toalettbesøk kostar kr 3,-

Pyramiden Usentralt i Tromsdalen

bygget ytterlegare mindre tiltalende enn på hi sida. Som formildande omstende vil Utopia likevel påpeike at i frå parkeringsplassen på taket av bygget er det framifrå utsyn over sundet til Tromsø

sentrum.

3) Sosialdemokratiske ideal gjennomsyrrer Pyramiden sånn innreiingsmessig. Ein overdriv ikkje med alkens fjas og mas her. Likskapstanken avspeglar seg med ein nøktern butikkprofil. Men så ser ein tydeleg kva som er den nye og kva som er den gamle delen av Pyramiden. Folk som handlar her ser ikkje ut som utprega byfolk. Ein merkar dette med at folk gjerne tar seg litt god tid. Dermed er det ikkje sagt at du i kraft av å vere student vil føle deg framand blant folk på Pyramiden.

4) Å sykle hit om vinteren er på ingen måte nokon søndagstur. Ein bør unngå å sykle om Stakkevollvegen, ettersom Dramsvegen nok er eit tryggare alternativ. Det er jo allment kjent at Stakkevollvegen er blant landets mest trafikkerte vegstrekningar. Landskapet bortover her er for det meste diverse lager- og

industri-lum. Over brua er ein dryg etappe. Ofte er det kald vind. Men kanskje likar du litt utsikt? Tromsø "skyline" og ikkje minst havnetrafikken gjer turen over brua kortare. 25-30 minutt tar sykkelturen i frå UiTØ.

5) Pyramiden har ikkje heilårs sykkelparkeringsplass.

6) Interbok er ein grei bokhandel, dog med eit ikkje altfor akademisk utfordrande litterært utval. Leikebutikken Stor & Liten har nokre hyllemeter med billegmusikk.

7) Rema 1000 og Hennes & Mauritz.

8) Pyramiden har alt. Til og med Vinmonopol, postkontor, apotek, samt SpareBank 1 Nord-Norge.

9) Caroline Cafe er plassen der det er mogeleg å slappe av over samtalar om verdspøblem og samlivskriser. Dolly Dimple's lagar vanlegvis gode pizzaer til folk med litt betre økonomi enn studentar.

10) Å gå på toalett kostar kr 1,-

1) Tromsdalen kunne eigentleg ha vore ein eigen by i byen Tromsø. Men etter etableringa av kjøpesenteret

Pyramiden blir det ei vanskeleg sak. Nærmast alle servicefunksjonar i bydelen har blitt forflytta til det bilbaserte næringsområdet Hungeren. Dette området kan aldri ha blitt planlagt slik det no har blitt. Ein kloss her, ein annan der og så svære parkeringsplassar over alt. Ekke tromsdalingar har i sin harme over Hungeren-området hevda at bydelen

no har blitt Tromsø by si dørmatte. Immaures

2) Pyramiden liknar mest på ein sunnmørsk møbelfabrikk. Bruken av materiale har dei, for å seie det slik, ikkje vore særleg heldige med. Førsteintrykket er eit dominerande parkeringshus med tjukke, grå betongveggar.

Utad ser Pyramiden ut som eit typisk 80-talls kjøpesenter. Pyramiden har i løpet dei siste åra vore gjennom eit større utvidingsprosjekt. Dessverre har ikkje det nye byggesteget klart å overlape gamledelen på ein skikkeleg måte. Soleis er sørenden av

Handelsstedet Jekta: Bilbasert kjøpesenter

tri- og handelsområdet Langnes er nok eit eksempel på kor ille det står til med norsk legging. Bilismen har fullstendig fått herje resultatet har blitt ein karakterlaus og asfalt, og betongørken. ures

Handelsstedet Jekta er dominerande i land. Har frisk, gyllengul farge og tilsynelatende futuristisk fasong. Men parkeringshuset, stasjonen og nordre bakside øydelegg førsteinntrykk.

liknar mest ein kjedeleg lagerhall for eit postordrefirma. Det øvrige butikkmiljøet er oversiktleg, nøktern og greit. Senteret er forma og tilpassa dei som ønskjer å gjere opp på kort tid. I så måte ser det ut som om om handlar her stort sett har det travelt. Det er dermed ikkje sagt at Jekta

sine kundar er akademikarar som til det daglege lever ein hektisk og urban livsstil. Fiskegarn blir brukt som pyntegenstand.

4) Med sykkel på vinterføre tar det vel 10 minutt å komme seg til Jekta. Mesteparten er gangveg der til og med gatelysa fungerer.

5) Handelsstedet Jekta, handelsstaden for massebilisme. Ingen sykkelparkeringsplassar på vinterstid. - Immaures

6) Free record shop har musikk til rimelege prisar. Notabene er bok- og papirbutikken der den litterære standarden ikkje hevar seg over pocketbok-underhaldning.

7) Dressmann, Cubus, Adelsteen, Free record shop og Lindex.

8) Handelsstedet Jekta har det aller meste. Litt

av alt. Ekstrapoeng for ølutsal, bussterminal og avdeling av SpareBank 1 Nord-Norge. Obs! har i kraft av å vere landsdelens største forretning naturlegvis også eit imponerende vareutval, men kundeprofilen er nok først og fremst tilpassa vanlege arbeidsfolk med eigen bil.

9) Jekta konditori er rett og slett ein spise-plass for tilfeldig forbigpasserande. Obs! Kafé er ein kafeteria med k. Ikkje akkurat særleg urban, men trass alt høveleg studentvenleg for bondestudentar i frå Midt-Troms.

10) Gratis toalett.

Kommentar:

Personleg er eg sterkt i mot bilbaserte kjøpesenter. Disse bidrar til å øydeleggje den livlege atmosfæren ein bystatus bør ha krav på. I så måte er handel i gågater eit langt betre alternativ. Men no er det ikkje gitt at alle har tid til slikt i dag.

I arbeidslivet blir det stadig stilt aukande krav til bruk av fleksibel arbeidstid. Arbeidsfolk har gjerne ikkje tid til sosiale handleturar som kan vare i timmesvis. Sånn sett må ein akseptere at kjøpesentra har blitt ein del av vårt materialistiske livsmønster. På vinters-tid er det forresten ikkje nokon ulempe

at det faktisk er mogeleg å bevege seg tørrskodd i frå butikk til butikk.

Estetikk

Det er pengemakta som rår i vårt samfunn i dag. Dagens kjøpesenter er nettopp eit uttrykk for marknadskreftene sitt frie spel. Utbyggarane av kjøpesentra har ofte ein tendens til å gløyme det estetiske nærmiljøet kring kjøpesenteret. Dette fordi investorane stiller så høge krav til økonomisk avkastning. Vanlegvis finn vi bilbaserte kjøpesenter lokalisert på nedlagte industriegndomar der krava til estetikk gjerne er lågare enn midt i byen. Slik har det blitt også her i Tromsø. Ikkje-bilbaserte kjøpesenter i sentrum ser eg på som det nestbeste.

Landsomfattande butikk-kjedar dominerar dagens kjøpesenter. Færre aktørar dominerer varehandelen. Har ein vore innom

eit kjøpesenter så har ein vel liksom vore innom dei alle. Butikk-kjedane sin ekspansjon har gjort det å handle i kjøpesentra kjedeleg. Studentar får berre håpe på at den aukande konkurransen i varehandelen fører til rimelegare prisar.

Handelsstanden

Tar handelsstanden her i Tromsø studentane på alvor? Dei burde gjere det. Vi som kundegruppe representerer faktisk på årsbasis atskillige hundre millionar i detaljomsetnad. Men etter å ha "utforska" dei fire største kjøpesentra her i byen må eg seie eg er i tvil. Alt i alt er nok verken Handelsstedet Jekta, Steen & Strøm Nerstranda senter, Pyramiden eller Veitasenteret fiendtleg innretta overfor studentane.

Men eg ønskjer ikkje her å kære nokon vinnar ettersom observasjonane eg har gjort, utprega meg at ingen av desse kon-

sumreservata utpeikar seg som spesielt studentvenlege. Ein annan ting er at vi her i Den Akademiske Høgborg utvilsamt bør vente heilt andre krav til vitenskaplegdom og metode enn kva som no er premissane for denne uhøgtidlege featureartikkel. Heile poenget med denne artikkelen her er å fokusere litt på studentane sine behov. Avslutningsvis vil eg etterlyse eit konkret initiativ for etablering av daglegvarebutikk på campus.

Handelsstedet Jekta – eit bilbasert konsumreservat.

Steen & Strøm Nerstranda senter – senteret med både pomp og prakt. Pyramiden – eit sosialdemokratisk kjøpesenter. Veitasenteret – kjøpesenteret midt i by'n.

LESERINNLEGG

Bill Clinton er en horebuk!

Leser vi bøkene til sexterapeuten Wilhelm Reich, så skjønner vi at universet siden Det Store Smellet har vært en evig kamp mellom krefter for orgasmen (Bill Clinton som Luke Skywalker) og krefter mot orgasmen (Kenneth Starr som Darth Vader). Enhver generasjon har sin historie, og enhver historie har en begynnelse. For de av oss som ikke er gamle nok til å huske forskjellen mellom LSD og amfetamin, er sekstitallets store visjon enda en fiskehistorie fra juratiden. Men i informasjonssamfunnet blir intet overlatt til fantasien, det være seg forhistoriske øgler eller høy sigarføring i Det Hvide Hus.

Kortklippede rødstrømper har skreket seg blå over "kjønn" og "eiendom" i de kapitalistiske maktstrukturene. De som vil, kan skimte endeløse rekker av Tammy Wynettes fans bak Bill Clintons sleske figur – spisevegring i tusen generasjoner. Mens ektemannen i gammel tid var på sjøen eller i krigen og drev inn og ut av soverom kloden over, satt kona ensom med strikkesøyen og ti unger. Fordi Clinton var utro, representerer han den maskuline forakten for livmoren. Slik er Bill Clinton ikke bare reinkarnasjonen av patriarkiet; han er også det syvende tegnet i Johannes' Åpenbaring. For hva kommer til å skje hvis hele landet følger Clinton, hvis nasjonens far lærer ungene at mamma er like ubetydelig som de selv var før tolvte uke i svangerskapet? Bak Bill Clinton sitter gråtende skillsmisse-barn, verdiløse desimaler i bykjernenes kriminalitetsstatistikk. Som farsfigur konkurrerer Clinton med Kali-kartellet og Marilyn Manson, og for å vinne landet har han klatret Capitol Hill og solgt sin sjel til djevelen. 60000 sider med bevismateriale er trykket opp og 24 timer med venninesladder er tilgjengelig på internett. Dow Jones-indexen har vist at Clintons kjønnsorgan kan rokke den globale maktbalansen. For å få et skikkelig grep om hva det hele dreier seg om har edssvorne menn DNA-testet Clintons sæd og vurdert juridiske presidenter av begrepet "sex" helt tilbake til 1776. Den største dagsavisa i Malaysia har rådet Clinton til å gå av. USAs folkevalgte diskuterer i disse dager sammenhengen mellom grunnloven og oralsex: "Aktoratet opprettholder påstanden om at William Jefferson Clinton, født 1943, den 4. august 1996 kalte Monica Lewinsky til sitt kontor med den hensikt å slikke henne på brystene. ER det ikke riktig at tiltalte ved flere anledninger har blottlagt ereksjonen overfor utvalgte bivånere av det motsatte kjønn, og at han har løyet til sin kone og det amerikanske rettsvesenet ved ikke å erkjenne forholdet?"

M. Wynn

Se mot Tromsø

Gjennom et samarbeidsprosjekt mellom universitetet, høyskolen, samskipnaden og Tromsø kommune går en nå nye veier i profileringen av Tromsø som studieby.

André Kvernhaug

Ved bruk av toveis bildekommunikasjon skal nå studentene fortelle gymnaselever i Oslo og omegn om Tromsø på godt (og ondt) på direkten fra MH-bygget. Det er universitetets avtale med Telenor som åpner for denne litt spesielle profileringformen.

På denne måten kan de utdanningssøkende få informasjon "rett fra golv" her i Tromsø. I forhold til messen vil denne profileringen være mer ærlig enn hva de andre utdanningsinstitusjonene har muligheten til.

Show, kaffe og boller

– Tradisjonelt er det ansatte som står for profileringen, folk som i utgangspunktet ikke aner hva det å være student i Tromsø er for

noe, sier Anders Lilleheim, koordinator for prosjektet her i Tromsø.

Gruppen tilbyr show, gratis kaffe og boller til de som ønsker å være med på å gjøre Tromsø attraktiv under disse dagene.

– Vi håper folk kommer og deltar på sendingene. Det blir garantert gøy, fortsetter Lilleheim.

Effektiv profilering

Etter det Utopia erfarer har gruppa også laget en rekke små filmklipp på forhånd som skal være kreative innslag under sendingene. I tillegg vil det underveis bli laget innslag fra universitetets, -by -og høyskoleområdet. Sendingene vil foregå i perioden 3.-6. februar direkte fra MH-Lynggården mellom 11.00 og 17.00. Her kan organisasjoner og grupper ved universitetet og høyskolen effektivt profilere seg for ungdommer som skal velge studiested til høsten.

Målet er å skape kafestemning der ulike innslag blir direkte sendt fra MH til messen i Oslo. Toveis lyd – og bildekommunikasjon åpner for at folk på messen kan kommunisere med studenter i Tromsø. Effektiv markedsføring vil være stikkordet disse dagene.

DEBUT-ukas fotballturnering:

Store mål og melkesyre

DEBUT-uka er mer enn fadder og øl. TSI arrangerer hvert semester turnering for om lag 20 ivrige fotball-lag. Etter å ha slått ut selvste A-laget i semifinalen, gikk Fishing Boys løs på Baillhæstan i finalen. Fishing Boys vant med sine 4 mål. Utopia bringer den komplette resultatlisten.

Ingrid Hedlund
(tekst og foto)

Torbjørn Seljevoll (25) trekker pusten mellom to kamper. Han studerer juss til daglig, og kan fortelle at han vanligvis ikke spiller fotball, men heller trener i studio. Årets turnering er hans tredje.

Resultater:

	Kamper	Målforskjell	Poeng
Gruppe 1:			
Nord-Lenangen BK	3	7-0	9
Geologi	3	5-2	4
Vadsø All Stars	3	2-1	4
Samisk stud.for.		Ikke møtt	
Gruppe 2:			
A-laget	4	15-1	12
Odd-Terjes	4	6-4	7
McLoughling Group	4	5-7	6
Ekelands	4	4-7	4
Kulturlaget	4	0-11	0
Gruppe 3:			
Fishing Boys	4	5-2	7
Torolfs	4	2-1	6
Team Feskarlars	4	3-2	5
De innfødte	4	3-4	4
Vesterlia helsesportslag	4	1-4	3
Gruppe 4:			
Baillhæstan	3	6-0	7
Juss United	3	3-1	6
Levnja	3	5-1	4
AU på SV/HUM.fak	3	0-12	0
Studentrevyen		Ikke møtt	
Semifinaler:			
Fishing Boys - A-laget			1-1
(3-2 etter straffer)			
Baillhæstan - Nord-Lenangen			4-0
Finale:			
Fishing Boys - Baillhæstan			1-1
(4-2 etter straffer)			

Torgunn Rist studerer på NFH, og satt bak mikrofonen i sekretariatet. – Jeg stortrives her i Tromsø-hallen, det er bare synd at utviklinga av turneringa har vært litt slakk. Torgunn er hentta inn fra undervannsrugbyen for å jobbe under TSI-turneringa.

Geir Bertelsen er 24 og studerer medisin. Han ble "kasin" som frivillig tidligere på dagen, og mener turneringa bidrar til bedre trivsel for studentene. – Men det er livsfarlig for helsen, påstår harstad-gutten.

Det viktigste er ikke å vinne... AU på SV/HUM.fak danket ut samtlige og kapret jumboplassen med 12 baklengsmål.

Kultursider

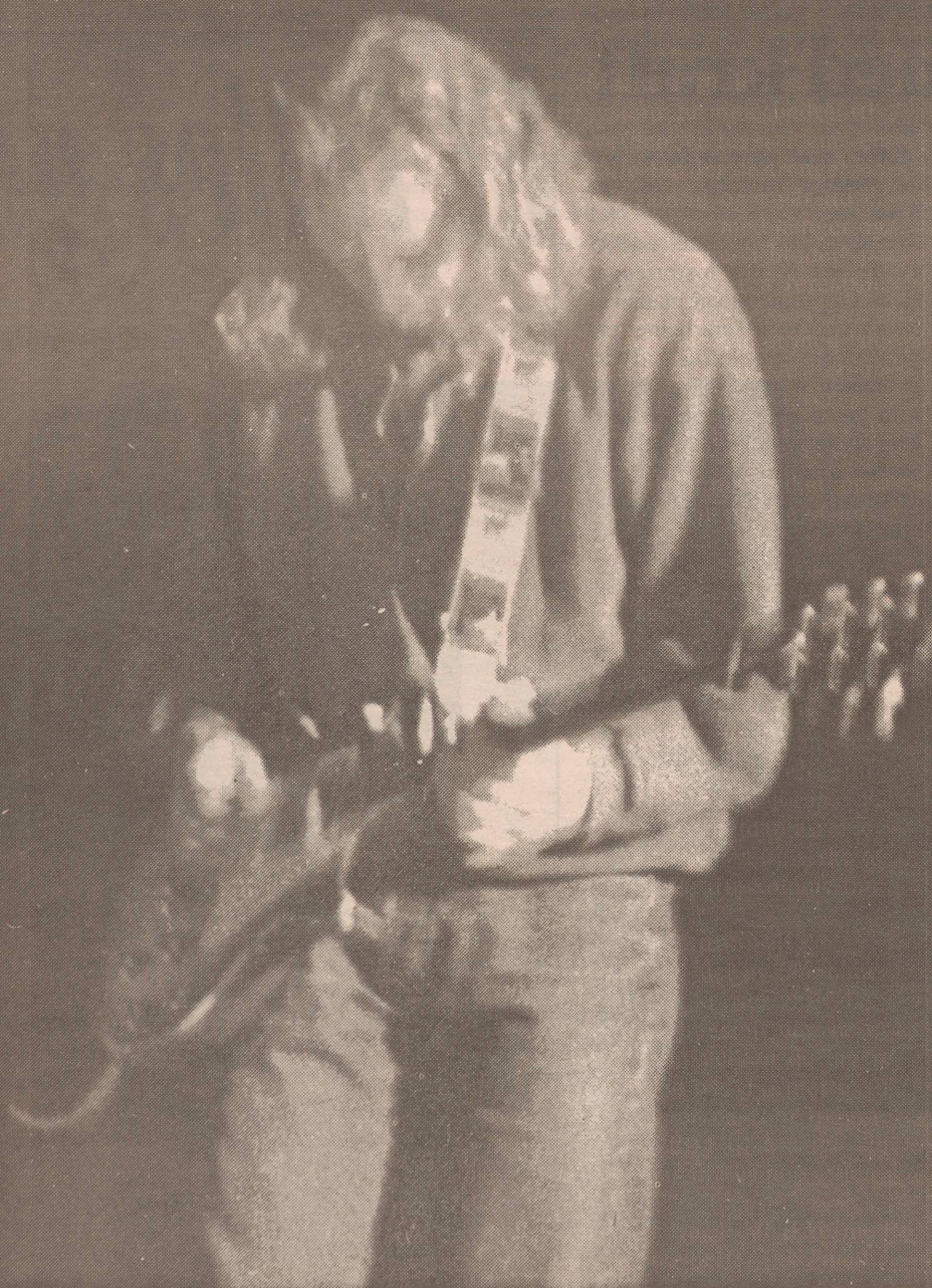

FOTO: ANDRE KVERNHAUG

På dypt vann

Kajakken er en merkelig sak. Opprinnelig var den lette eskimobåten bygd av et treskjellett eller hvalknokler trukket med selskinn. På oversiden av kajakken var fangstredskapene festet slik at de skulle være lette å gripe fatt etter så snart et bytte, hval eller sel, dukket opp.

Alle dristige mennesker utfordres herved til å padle i kajak over en lengre strekning. Strekingen må derimot bestå av blått hav, blå himmel og en horisont som forenes i samme selsomme farge. I tillegg skal du holde

balansen – stirre ut i det store blå uten annet synsinntrykk. Blant grønlenderne brukes uttrykket *nangiarneq* – kajakksvimmelhet eller kajakgangst. Denne type angst er for mange kajakkpadlere invaliderende, og flere har måttet avstå fra å padle.

Symptomene starter ofte med skjelvinger, svetting og sterk hodepine mens det formelig svartner for en. Man får gjerne dobbeltsyn og svekket fokuseringsevne. På 1800-tallet mente enkelte vestlige leger at kajakgangsten skyldtes sterk kaffe, hollandsk tobakk og senere innavl som førte til nervøse lidelser (samt en viss primitivitet i den eskimoiske hjerne).

Først i 1961 utga Zachary Gussow fra Avdeling for psykiatri og nevrologi ved Louisiana State University en avhandling om kajaksvimmelhet hvor poenget var at lidelsen skyldtes sensorisk deprivation – altså en sansemessig understimulering. Det er i dag allment kjent at mennesker som isoleres under omstendigheter hvor de ikke kan benytte seg av sanser, vil (i løpet av få timer) hallusinere, få tankeforstyrrelser, angst-anfall og opplevelser av legemsforandringer.

Forskeren John Lilly plasserte i 1960 forsøkspersoner i en isolasjonstank (som et alternativ til LSD) fylt med kroppsvarmt, saltholdig vann i en lydisolert og helt mørk tank. Forsøkspersonene fikk virkelige hallusinasjoner i løpet av en kort stund.

Neste jul skal minst én av julegavene være en investering av en kajak. Da vil svimmelheten av uendelige julegater, 10 000 smilende nisser, gigantkøer av fråtsende mennesker og absurde postkort i det minste ha en årsak!

Om alkoholens positive indvirkning på intelligensen

Det er en ofte fremført påstand, at man blir dummere, når man er beruset. Når spiritussen går ind, går forstanden ut, lyder et godt gammelt mundheld. Hos mig derimod forholder det seg akkurat motsatt; jeg bliver rent ud sagt hamrende intelligent, når jeg har en lille pind i øret. Dette er ikke nogen nyvundet erkendelse, nej tværtimod har jeg altid vist at jeg besad denne tilsyneladende unike egenskap, som dog ikke er mere unik, end at jeg op til flere gange har observeret den hos mine medmennesker også.

At jeg ikke er den eneste som, på det intellektuelle plan, reagerer positivt på alkohol, fik jeg bevis for så sent som i går aftes, da min gode ven Andreas og jeg sad og delte et par flasker rødvin. Inden vi fik trukket proppen af den første flaske, diskuterede vi næsten udelukkende banaliteter, så som at det egentlig er fantastisk hvor godt det er med en kop kaffe om morgenen. En diskussion som afsluttedes med, at vi kunne erklære os rørende enige i den antagelse at kaffens opkvikkende virkning sandsynligvis primært skyldes indholdet af koffein.

Allerede efter to glas vin var det intellektuelle niveau steget mærkbart, således rundedes blant andet emner som jazz og Dostojevskij.

Lidt senere endnu passerede vi temmelig abstrakte og grundlæggende uforståelige emner som kvinders hjerner.

Den intellektuelle himmelflugt nåede dog sit forløbige toppunkt en del senere på aftenen, da vi efterhånden var blevet godt berusede. På dette tidspunkt var vi i stand til ubesværet at jonglere med ellers uhåndterlige emner som krisen i Kosovo og NATO's rolle i samme, ja faktisk lykkedes det os at konstruere en plan, hvis lige i - målt i genialitet og betydning for verdens samlede befolkning - næppe er set tidligere, og som hvis den blev realiseret (sagt i al beskedenhed) en gang for alle ville afskaffe al ufred og gøre samtlige mennesker i hele verden lykkelige. Desværre havde jeg glemt hvad planen gik ud på, da jeg vågnede i morges!

Nu skulle man måske tro, at man ved opnåelsen af en så fabelagtig og i alle henseender overlegen intelligens ville blive reserveret og tilbageholdende med hensyn til at indvie den store uvidende (ja, vi kan vel godt i et snævert forum som dette tillade os at benytte betegnelsen: dumme) masse i den nyhervervede erkendelse. Således forholder det seg imidlertid overhovedet ikke, tværtimod er der tilsyneladende også en utvetydig sammenheng mellem beruselsens styrke og den berusedes vilje til

at indvie hvem som helst i hvad som helst. Her opstår imidlertid visse vanskeligheder, idet ædru personer i grad mangler intellektuel kapacitet, at de næsten aldrig stand til fuldt ud at opfatte den storslåede og næsten svindende dybde i den berusedes erkendelser. Ja, indtil flere har jeg i beruset tilstand truffet på ædru medmennesker, havde et problem af en sådan karakter, at jeg helt uden særlig anstrengelse ville være i stand til at tilbyde dem en fuldstændig løsning. En løsning som ville kunne hjælpe til et bedre og rigere liv. For nogle af disse medmennesker mine tanker så indviklede og mine formuleringer så avrederede, at de slet ikke forstår hvad jeg siger. Andre får måske selve sproget, men hævder at jeg er fuld af vrøvl. I indtil tilfælde har jeg endog været ude for, at den ædru ikke var klar over stædigt benægtede, at han havde et problem.

Som antydning ovenfor vil jeg ikke udelukke den mulighet, at manglende forståelse muligvis kan skyldes den berusedes overordnede oratoriske begavelse. Der sker nemlig også dette, når man en hel del har drukket tætt, at man bliver fabelagtig veltalende. Tanker og følelser som det i hverdagens triste trummerum ville være rent ud sagt umulig at uttrykke sproglig, kan man ved fuldskabens hjælp formulere enkelt og ukompliceret, som man til daglig siger sit eget navn.

At omgivelsene ikke besider den fornødne kapasitet til at forstå de geniale i den berusedes erkendelser, er imidlertid ikke det som gjør mest deprimeret. Nej, det virkelig forfærdelige er, at jeg ikke engang selv når jeg ædruheten atter indtræffer, er i stand til å indse, hvor god jeg reelt set var den forgangne aften. Faktisk vil jeg gå så langt som å si, at jeg nogle gange skammer mig over de synspunkter jeg i min stund har fremført. I sådanne situationer er der kun et å gjøre: huromuligst å drikke sig full igen, hvorefter det høje erkendelsesnivå blir genoprettet.

Set i lyset af ovenstående dokumentation af alkoholens positive indvirkning på intelligensen, må det undre at ikke flere statsoverhoder og store ledere er alkoholikere. En af de få af slagsen, som fuldt ut forstået rusens insigtsgivende effekt, er vel Boris Jeltzin, og til å minne denne avis' læsere som hævder at Jeltzin blot er en gammel dranker, jeg kun si: drik en halv flaske vodka og du vil så småt forme et formatet af Jeltzins geni.

Af Michael Eckmann, tidligere student i Tromsø

Et fylke med kraft

– Ideen til Troms Kraft var å samle og sikre opplysninger, sier informasjonsleder Anne-Hjort Larsen. Historikeren Oddvar Svendsen har skrevet Troms krafts historie. Boken et felles gode ble nylig presentert for publikum.

Marianne Søndmør

Historieprosjektet tok til for fem- seks år tilbake. Da startet man med idéugnader og fagseminar. Troms Kraft fant ut at siden Tromsø by rundet tohundre år ville det være på sin plass med et grundig verk. Boka "Et felles gode" er en dyptgående fremstilling av kraft-historien opp gjennom de seneste hundre åra.

Grundig innføring

Både fagfolk, studenter, forskere og det regionale næringslivet vil kunne dra stor nytte av boka. Den gir en grundig og brei innføring i samfunnspektivet med utgangspunkt i teorien om modernisering som allment viktig. I 1920 gikk Troms Fylkesting inn for at utbygging av kraft skulle bli et felles kriteri-

um:

– Strøm skal være et felles gode, siterer forfatter Oddvar Svendsen.

Svendsen ble kontaktet i 1995 av Troms Krafts historieprosjekt. Opprinnelig var planen et treårsverk, men forarbeidet utgjorde ble et ekstra halvår. Svendsen har tidligere jobbet som ingeniør for Troms Kraft. Han flyttet imidlertid til Tromsø for å ta hovedfag historie, hvor han skrev om den norske arbeiderbevegelsen.

– Tilgangen på kildemateriale og informanter har vært ubegrenset. Det betyr at forskninga må være problemorientert. I og med at dette er en bedrifts- og fylkeshistorie har jeg tatt for meg en linje mellom fylket og elektrisitetsutbygginga, fortsetter Svendsen.

Kommunikasjon og næring

Tromsø elverk var tidlig ute. Det var det femte elverket i landet og allerede under hundreårsjubileet av byen var det stor festlighet på gamle Mack bryggeri hvor Tromsø E-kraft stilte med elektrisk lys. Teknologien var på fremmarsj etter verdensutstillinga i Paris og i løpet av et halvt århundre ble infrastrukturen rustet betraktelig opp. Svendsen trekker frem ulike utviklingstrekk rundt blant annet gründerbyen Harstad kontra em-

Et felles gode

Kraft og samfunn i Troms gjennom hundre år 1898 - 1998

Oddvar Svendsen

betsmannsbyen Tromsø. I Harstad har de interkommunale virkemidlene stått sterkt, noe som har påvirket utbygginga og bosettingsmønstre. Framveksten av byen er preget av by og omland. Kommunikasjonsnæringer slik som meieriet har bidratt til at Harstad fikk det første interkommunale elverket. Ellers har 240 av 270 kraftverk vært etablert av private industribedrif-

ter, gårder og bygdebruk.

Gode kilder

Svendsen har fått hjelp blant annet fra avdeling for økonomi historie ved BI. Lars Thue i 1994 ut med boka om Statens i tillegg har Svendsen forseg seg til Postens historie, Strands historie om nordnorsk økonomi samt Norlandsbankens "Banken, folket og fylket".

Nordlysfestivalen:

En dans om menn, kjærlighet og mysterier

Kjærlighetssorg, sjekking og damer. Lørdag kveld danset Jo Strømgren og Bergmund seg gjennom de maskuline mysterier.

Irene Foss
Cecilie Knoph Berg (foto)

"Maskuline Mysterier" er navnet på Nordlysfestivalens danseforestilling. Egentlig kan det vel ikke kalles dans. Det er mer et teaterstykke, en fortellende historie hvor dansen kun er en liten del.

Samarbeid

Koreografen og hjernen bak stykket er Jo Strømgren. Han er en av de to aktørene i stykket og er kjent for å samarbeide med andre enn bare dansere. I "Maskuline Mysterier" samarbeider han med Bergmund Waal Skalslien, som både er komponist og aktør. Det er dem publikum møter på scenen.

Stykket er et sammensurium av danse-teater, dukketeater, film og tekster. Selve dukketeateret, filmene og tekstene er laget i samarbeid med Erlend Loe og Anja Garbarek.

Kjærlighetssorg

Det meste foregår rundt et bord midt på scenen hvor vi møter to kompiser; den

blyge og den brautende. Den blyge er nettopp blitt forlatt av kjæresten sin og er langt nede. Stykket er med andre ord en aldri så liten reise i mannens ulike stadier av kjærlighetssorg og forteller hvordan han takler sin uheldige situasjon. Aktørene fremhever fortellingen ved å kombinere replikker, dans og musikk. Mye av fortellingen er fremført gjennom replikker, ikke dans.

Det er interessant å merke seg at et stykke av norske initiativtakere og aktører, fremført på norsk scene og for norsk publikum, bare har engelske tekster. Siden lydforholdene av og til gjør tekstene vanskelige å oppfatte gjøres ikke saken lettere ved at replikkene fremføres på gebrokket engelsk. I tillegg til replikker har som tidligere nevnt koreografen også benyttet dukketeater og film. Alt er flettet sammen til et harmonisk, velspilt stykke, som følger hovedpersonens kjærlighetssorg ned til siste fase; nettopp da han forstår at kvinner er noe som ikke kan forstås.

Kjærlighetssorg er et viktig tema i "Maskuline mysterier"

Det var mye liv foran scenen, men litt tynnere bak i lokalet

Solfest i lysgården

Fest med gamle slagere

Lørdag kveld gikk Debut- ukas siste arrangement av stabelen i Lysgården på MH -nemlig Solfesten. På scenen sang Young Neils for et lite, men engasjert publikum.

Irene Foss
Cecilie Knoph Berg (foto)

Ved første blick virket Lysgården temmelig tynt befolket, men det synet endret seg rask da vi nærmet oss området ved scenen. Fremme ved scenen hadde de fleste samlet seg rundt Young Neils. Ingen kan vel beskyldes gruppa for å overse Tromsø, de har vært her både titt og ofte. Derfor var det ingen stor overraskelse at de fleste fremmøtte var fans av Lars Lillo Stenberg og Co.

Herlig stemning

Utopia tok en rundtur og oppdaget raskt at studentene hadde delt lysgården i to. Fremme ved scenen var det stappfullt og hektisk. Lettkledde damer og litt mer påkledde menn danser, synger og konkurrerer i søling av øl. Kristine roper at stemningen bare er helt herlig og røper at hun er gammel fan av gruppa. I nærheten står Johan. Han synes musikerne er bra å spille, men musikken er ikke helt hans stil. Stemningen er likevel det viktigste på en fest og den er definitivt til stede. Selv med litt lite folk. Kristine og Johan vender nesen mot scenen igjen og faller inn i rytmen til sidekameratene.

Bak i lysgården er ølbodene og bordene plassert. Der har den rolige delen av festen benket seg med ølglassene sine. Man drikker øl, skravler og tar småpauser fra sceneområdet. I denne delen av lysgården er det ganske glissent med folk og færre som har fulgt Solfestens klestradisjon. To av de få som tradisjonen tro har kledd seg i lette sommerkjoler, er gjemt i en av ølbodene.

- Det er synd at så få har pyntet seg til solfest, sier Grete, det virker som om de fleste ikke har forstått meningen med solfest.

Solfesten er tross alt en feiring av at vinteren går mot slutt. Sommeren og lyset kommer tilbake.

Økonomisk vanskelig

Siden billettsalget til konserten var forholdsvis lavt, har Samfunnet tapt en del penger på kveldens konsert.

- Med slik oppslutning som vi har her i kveld, kan det bli vanskelig for samfunnet å arrangere konserter, uttaler Jan Håkon Juul.

Elvis og silhoderøtter

- Vi ønsker hovedsakelig å arrangere konserter innenfor genrene rock, blues og country med lokale, nasjonale og internasjonale artister, sier Siri Therese Jenssen.

Marianne Søndmør

- Vi prøver å få en oversikt over det lokale musikkmiljøet og ønsker blant annet kontakt med studentband.

Rive ned genre

Det er en stund siden Tromsø hadde et oppegående jam-miljø. Før var det faste jam'er på Middagskjelleren hvor man holdt en løs og ledig tone. I dag er

miljøet slumrende. Derfor har lokale krefter inklusive de gode, gamle, hvorav flere aktive musikere -gått sammen og startet en rytm'n'blues-klubb.

-Helst ønsker vi å rive ned de tradisjonelle rammene. Derfor ønsker vi også å inkludere visesang, rock og tradisjonsmusikk.

Vil arrangere konserter

Etter at bluesjammen ble nedlagt, har publikum opplevd et vakuum. R&B-klubben er allerede i forhandlinger med Mack-kjelleren og Sub-Sirkus. Navn som Big Joe & The Dynaflovs, Mason Ruffner og Lil'Ed & The Blues Imperials er blant band som kan komme til å stå på programmet. Av lokale musikere er Thuens Bluesmobil og Sémi Norvége allerede i boks.

We are ugly but we have the movies

Sydende, sødladent, struttende og strålende sier vi – Sikken sjarm! om årets filmfestival. Fem dager til ende. Fem fullspekkede filmdager. Tromsø har sjelden vært vakrere.

Marianne Søndmør og Ingrid Hedlund (foto)

Det er i sannhet en selsom opplevelse. Kinokalene pulserer. Samtalene florerer og øyne er store og fuktige. For mange har det vært et maraton, for andre et avbrekk. De fleste er enige om at det er en opplevelse de ikke ville vært foruten.

Stor spredning

Det begynte med Hal Hartleys *Henry Fool*. For å sitere Hartley: You are too proud to admit that you need love and too weak to take it when it is offered you. Det samme kunne vært sagt om filmene. Forventningene har vært store. Filmfestivalen startet allerede på nettet uker før selve seansen. Folk har vært utålmodige, lurt på om det blir billetter nok og hvorfor det kun har vært brokker av informasjon tilgjengelig. Dette er en del av profilen til Tromsø Internasjonale Filmfestival. Man skal stå i kø og ikke rekke over alle filmene. I tillegg er det en ikke-kommersiell festival. Debutantene står sterkt. På ho-

vedprogrammet har tolv av filmene vært debutantfilmer. Gruppen har hatt bred geografisk spredning. Take it or leave it.

Nye rekorder

Tromsø Internasjonale Filmfestival har sprengt tidligere festivalår både hva gjelder billettsalg, omsetning og akkrediterte gjester. Sist år var det fem hundre akkrediterte mot nærmere syv hundre i år. Søndag ettermiddag

var det registrert 22 000 solgte billetter (da var det enda ni forestillinger igjen). Over fire hundre publikummere deltok i kåringen av publikums-prisvinneren –noe som kanskje forklarer overraskelsen over vinneren: *Når lyset kommer*. Programsjef Ola Lund Renolen innrømmer at det til tider har virket som en uoverkommelig jobb å få nok seteplasser. Festivalstyret jobber allerede med planer for nes-

te års festival; da med ønske om en fristilt festival enten som stiftelse eller aksjeselskap.

Meny som metter

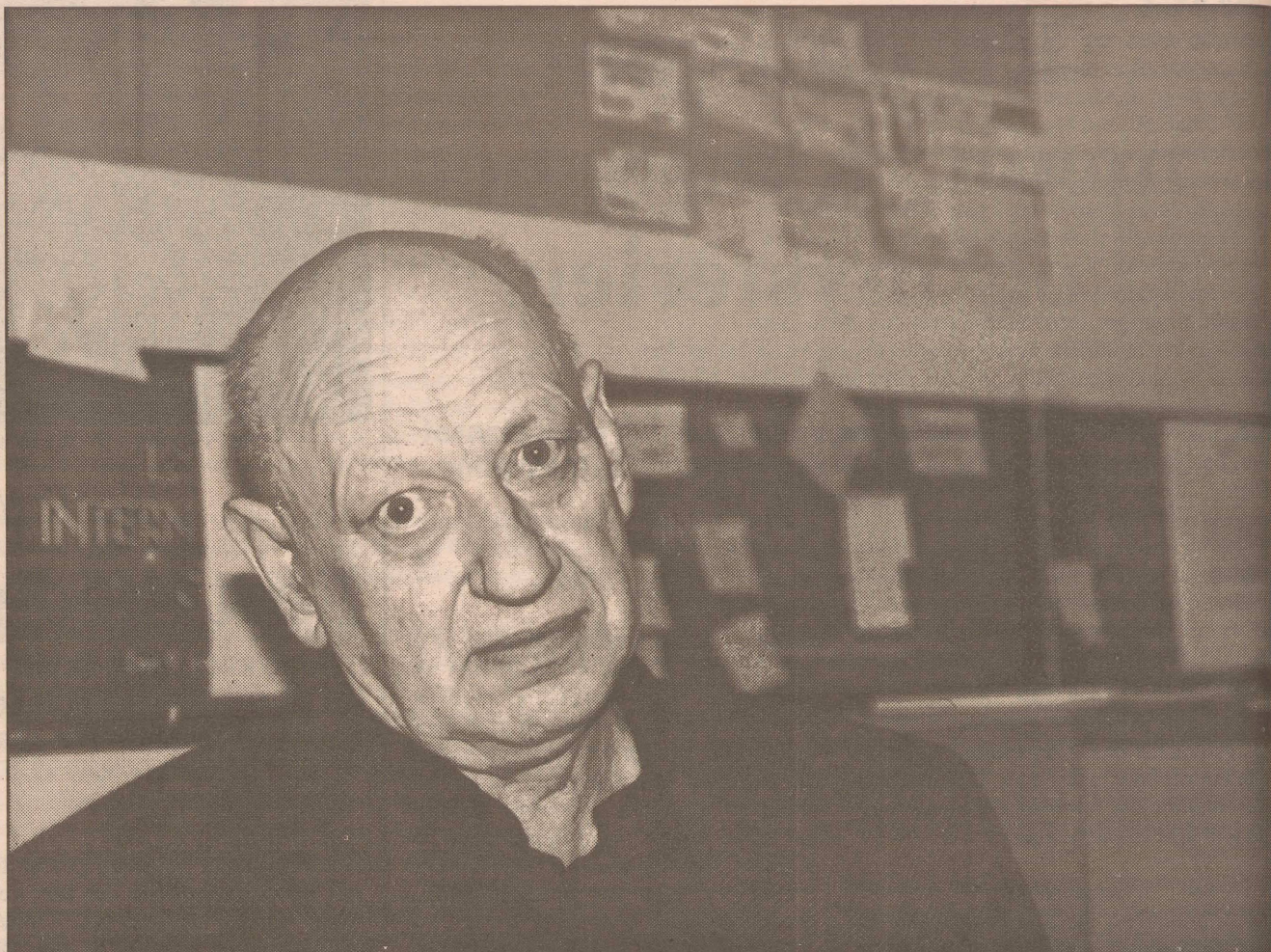
Årets filmprogram har vært variert men tendensiøst. Flere filmer har dreid seg rundt problemorienterte tema som krig, død, fremmedgjøring og ubesvarte spørsmål. Ved å kjøre en anti main stream linje er faren for å bli vel politisk korrekt gjelden-

de. Kritikerfilmene skapte unødvendig høye forventninger, selv om det var her kimen til diskusjon lå.

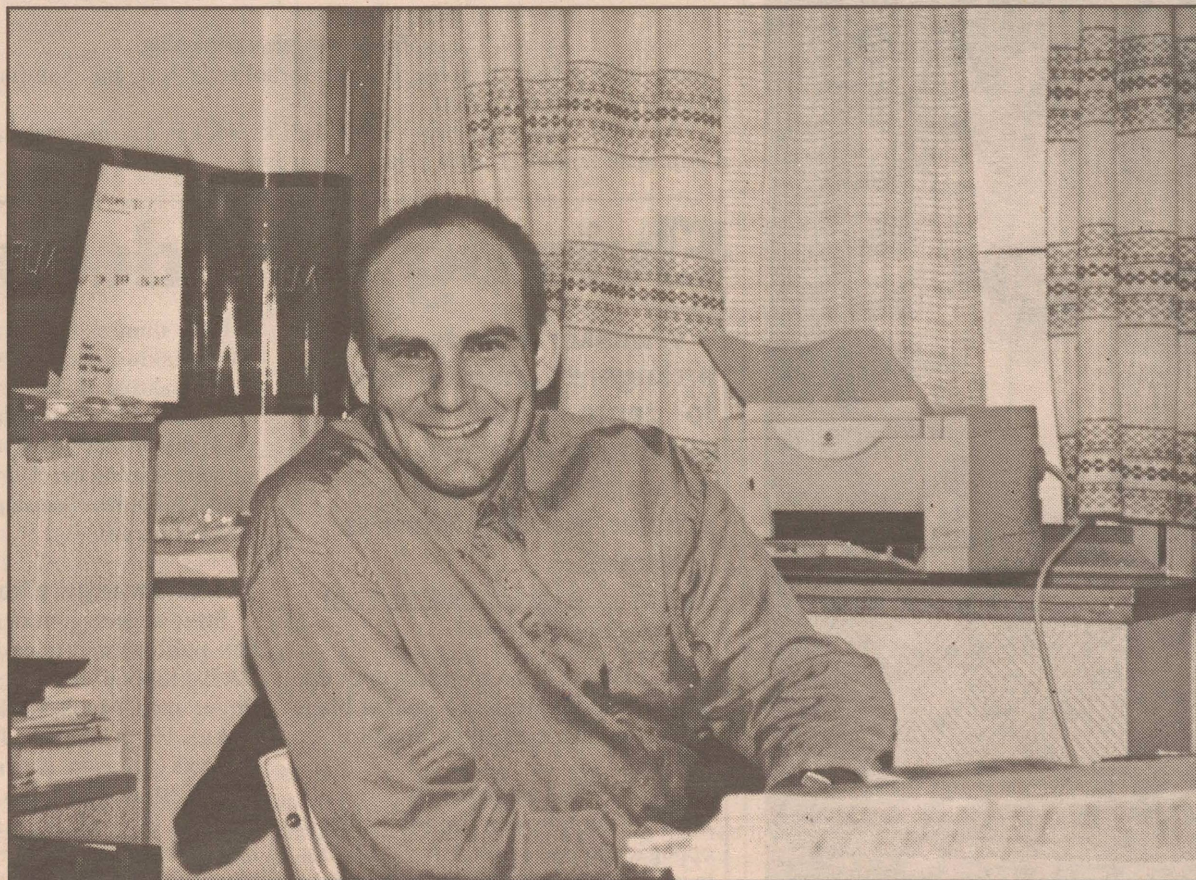
Lange innlegg av kritikere kan fort ta brodden av spenningen i møte med filmen. I tillegg kan man spørre hvor de hasardiøse og gruvekkende sekvensene er når de narrative virkemidlene berører tradisjonelle områder som barndom, familie og strenge konvensjoner. Eivind Tjønneland kritiserte den uberettigede oppmerksomheten som en del såkalt provokativ film har. For å sitere festivalsjef Hans Henrik Berg: Ni år med trassig entusiasme har gitt oss mange lykelige øyeblikk.

Darko Mitrevski og Aleksander Popovski, begge med bakgrunn som tegneserietegnere og fra oppsetninger innen alternativt teater, bidro kanskje med den vildeste og mest absurde filmen *Good-Bye, 20th Century* fra Balkan. Under utdelingen av importprisvinneren ble også japanske *Etter livet* trukket frem for originalt manus. *Dance me to my song* ble kreditert for sin kvinnelige hovedrolle, *Ekspress, ekspress* fikk en spesialpris, mens russiske *I det landet* vant selve importprisen.

Og rett skal være rett; festivalen er på alle måter rettfærdig og med et etablert særpreg. En stab av frivillige sørger for noe avlastning for en ellers så overarbeidet festivalstab. Da Utropia besøkte festivalstyrets kontor på Fokus Kino for å lodde stemninga, ble det gitt klar beskjed om at den som burde loddes, var en sengeliggende Martha Otte.

Tromsøkinoens grand old man Hans Henrik Berg er sliten men fornøyd

Programsjef Ola Lund Renolen har gått fra høydepunkt til høydepunkt

Modig debutant

Filmfestivalens desidert mest uferdige film kommer fra Cameron Pearsons hånd. *Man Woman Film* er hans regi-debut, og ble levert som eksamensoppgave ved UCLA. En rekke up-and-coming stjerner gjør sitt ytterste for å karikere fransk film, og Cameron Diaz bekler rolla som orakel i det fragmenterte eksperimentet, og løfter filmen mot de ambisiøse sfærer.

Ingrid Hedlund (tekst og foto)

Cameron Pearson skildrer kunstnerens balanse mellom kommersielle inntekter og integritet. I *Man Woman Film* våger han seg ut på en hyllest til franske filmskapere, og grensen til parodi blir hele tiden krysset. Moralen er at du må kunne spøke med det du holder mest av, ellers er ikke beundringen ekte. Svært få i salen kom for å nyte minnet om gamle franske filmer, de aller fleste var nysgjerrige på den unge amerikanske filmskaperen som inviterte seg selv og filmen til filmfestivalen. Maken til frimodighet skal en lete lenge etter, og på spørsmålet om hvorfor Pearson valgte Tromsø svarte han: – Det er den første festivalen som har godtatt filmen. Han var ikke lite stolt over å presentere filmen hvor han for 35000 dollar har skrevet, redigert og markedsført budskapet om kunstnerens slit med kunsten.

Selvbiografisk hovedperson

Den unge Ariel er etter Pearsons egen karakteristikk en revolusjonær, forvirrer og pretensiøs samfunns-motkjemper. Han tror på den store kjærligheten, og finner den i ei ung, lovende popstjerne. Jenta har ikke stort til overs for den pompøse dikterspira, og Ariel ender opp med å skrive lange betraktninger over livet, døden, havet og kjærligheten. Forvirringa i den unge sjela førte til at skuespilleren måtte "re-group himself" etter endt innspilling. Det var for øvrig flere i publikum som måtte døyve inntrykkene fra den sammensatte filmen med mer tradisjonelle filmer etterpå.

Deilige Diaz

Cameron Diaz flørter seg inn på netthinna med en nokså naiv rolle som guds stemme. Hun blir oppsøkt av Ariel, som finner en hjertevenn i det astrale stjernesendebudet. Diaz ble kidnappet av Pearson til denne rolla, og tok del i innspillinga et år hun følte seg litt "rusty". I følge Pearson fikk hun en glitrende mulighet til å spille noe annet enn den hyggelige naboenta hun hittil har blitt profilert som.

Uheldige omstendigheter

Man Woman Film var skjemmet av dårlig lyd, og til tider vekslende billedbruk. At filmen er et lav-budsjettprosjekt gjør ikke saken noe bedre. Pearson trakk fram at hans idéal var å gjenskape forholdene for de uetablerte franske filmmakerne på midten av århundret, og at pengebegrensningene derfor ikke var noe problem for ham. Han ønsket likevel en dag å kunne lage "ordentlig" film med anstendige budsjett.

– I'm in this for life

Cameron Pearson truer med å flytte til Tromsø og starte fiskeforedlingsfabrikk, hvis han da mot formodning ikke lager film om ti år. Han er forundret over at han i det hele tatt kom inn på UCLAs filmlinje, og eksamensfilmen er en time lengre enn den skulle være. Han er ingen politisk korrekt filmskaper, men har tro på sin egen fortrefelighet, og det rekker helt til stjernene.

Cameron Pearson ble festivalens enfant terrible med eksamensoppgaven *Man Woman Film*.

Fire på rad:

Hvilken film vil du trekke frem fra årets festival?

– Please do not pelt lutefisk at me!

Cameron Pearson

Håkon Vassvik

Fisker i August. Den hadde estetiske pustepauser og en deilig stemning som gjenskapte minner fra barndommen.

Siri Gilbert

Nil By Mouth og *Ekspress, ekspress*. *Nil By Mouth* satte dy pest spor. Den var helhetlig.

Martin Jørgensen

Det må bli *Nil By Mouth*. Den hadde veldig bra skuespillere, fine karakterer og et herlig fravær av en tradisjonell slutt.

Nina Rosenlund

The Butcher Boy. Jeg ble i humør av å se filmen. Den var frisk og freidig.

Tromsø internasjonale filmfestival

Kritikk og kritikere

Marianne Søndmør
André Kvernhaug (foto)

Dette er noen av spørsmålene som ble reist under kritikerseminaret som ble holdt på Rica Ishavshotel under Tromsø Internasjonale Filmfestival.

Medforfatter av tidsskriftet Vinduet, Nikolaj Frobenius, mente at mange ubehagelige filmer står i bunnløs gjeld til tidligere moderne regissører, som spanjolen Bunuel. Frobenius trakk en linje fra Bergman, Pasolini, Cronenberg, Hitchcock til Lynch og Lars von Trier. Alle er de representanter for det europeiske ubehag.

Begrunnet ubehag

– Det er som ufrivillig deltaker jeg vegrer meg, sa Frobenius og skisserte sin erfaring med Paolo Pasolinis *Sålo – 120 dager i Sodoma*, som er en parafrase over Marquis de Sades perversiteter i boka *Justiné*.

– Dypest sett ønsker jeg kanskje å gå videre, å se den siste lemlestelsen, den siste illusjon av styrke, fortsatte Frobenius.

Langsomt brytes den moralske sansen ned, og for Pasolini er det konsumisten som er interessant - den senkapitalistiske dehumaniserende konsumentkulturen. Som en kontrast til det begrunnede ubehaget trakk Frobenius frem Gaspar Noés *Alene mot alt*. Her møter vi den middelaldrende slakteren som har tapt alle verdier. Han lever sammen med sin gravide elskerinne og dennes mor i en forstad i Frankrike. Som en parasitt nærer slakteren seg av omgivelsene.

Publikum konfronteres med knusende paroler på lerret og filmvegger. Moral, rettferdighet og kjærlighet er noe av det som slynges mot publikum. Produsenten av filmen har stått utenfor det tradisjonelle franske

produksjonssystemet på lik linje med *Bad Lieutenant* og *Taxi Driver*. Filmen har sin egen stemme som forteller om sinne

og avmakt. Det eneste som unngår hatet, er fraværet av kjærlighet. Frobenius mente at nettopp

kjærlighet var tema i filmen. Vemmelsen og ubehaget man opplever i *Alene mot alt* er lik selve oppholdelsesdriften. Frobenius trakk frem nedteilingen i slutten av filmen hvor publikum advares om at noe grusomt vil skje. Med en nedteiling på trediv sekunder advarer filmen om sin egen selvforakt. Vemmelsen øker proporsjonalt med kjærlighetens nærhet.

– *Alene mot alt* er på mange måter en studie i magnetismen mellom disse to elementen, sa Frobenius. Det må heves over enhver tvil at kjærligheten er alt. Slakteren forteller sin institusjonsskadede datter at han elsker henne mer enn noe annet og at hans kjærlighet er for god for denne verden, noe ingen tviler på når han begynner å beføle henne.

Medskyldig publikum?

Frobenius mente at ubehaget i disse to filmene er nødvendig som et identitetsskappende moment. På den ene siden har virkemidlene blitt sterkere og krassere på grunn av sekulariseringen av moralske grenser innen film. På den andre siden legitimerer den produsentenes uttrykk. Den er også nødvendig for den uavhengige regissøren både økonomisk og estetisk.

Pasolini mente selv man burde støtte det ekstreme uttrykket og skildrer forholdet mellom smerte og nytelse med en tvangsmessig besettelse. *Sålo* er sadistisk estetiserende der det grusomme og perverse grenser over i det subline. Ofrene er rene varer. Dermed blir man som publikummer medskyldig i overgrepene. Frobenius henviste blant annet til Roland Barthes, som mener vi som publikum ikke er like lett anstøtende som i hverdagslivet. På film forventer vi ubehaget.

Nostalgi?

– Snakker vi da om noe genuint nytt? un-

dret Frobenius. Nei, mente idéhistoriker Eivind Tjønneland.

Dogmefilmene til Lars von Trier og Thomas Vinterberg ble her tema for diskusjon. Frobenius mente markedsføringsen av Triers *Idiotene* var glimrende. Den gir inntrykk av å være ideologisk forankret via sin

anti-voldelige, anti-kommersielle, anti-estetiske og lavbudsjett-baserte profil. *Idiotene* er dessuten bygd over noe annet enn den konvensjonelle dramaturgien.

Er det i alle tilfelle kun snakk om en tannløs nostalgi? Er *Idiotene* en henvisning til en tid da småborgerne var gjerrige og arrogante? Er det forenklet å fremstille en kollektiv velferdsstat? Det kan fort ende opp i en pinlig eskapade hvor man (i følge Tjønneland) trekker gammelmodige paralleller til en Ibsensk setting med paternalistiske småborgere og misforståtte, revolusjonære (livs)kunstnere.

Frobenius mente styrken i Triers film er fremstillingen av idiotene –gruppas mentalitet, uten å distansere seg fra den. Trier leste inn dagbokbaserte tekster på tape etter hver innspilling ut i de sene nattetimer. Der avslører han hva som er skapt på settet.

På mange måter er kanskje *Idiotene* en parodi på kunstnerens setting? spurte Frobenius.

Man harsellerer med de retningslinjer og premisser som inngår i det å være kunstner.

– Det interessante er ubehagets årsak. Ubegaget i seg selv er utilstrekkelig, avsluttet Frobenius.

– Hvor annerledes?

Eivind Tjønneland bedrev en polemisk retorikk mellom og rundt *Festen* av Thomas Vinterberg og Triers *Idiotene*. Tjønneland fant begge filmene preget av en potenseringslogikk.

– Hvis forutsigbarhet er et kriterium,

er *Festen* død, slang Tjønneland ut og henviste til, etter hans syn, grelle hallelujalovprisninger fra et unisont kritikerkorps, noe Tjønneland virkelig fant ubehagelig.

– Hva er det som er så spesielt med *Festen* og *Idiotene*? Riktignok er det prisverdige forsøk på å vende tilbake til det naturlige, men alle gammelradikalere fra det politiserte syttitallet, inklusiv meg selv, vet at man ikke blir lykkeligere av å bli rikere. Det er lenge siden vi dro til Karlsøy i Troms for å få vite det!

Naturen i retrospektiv

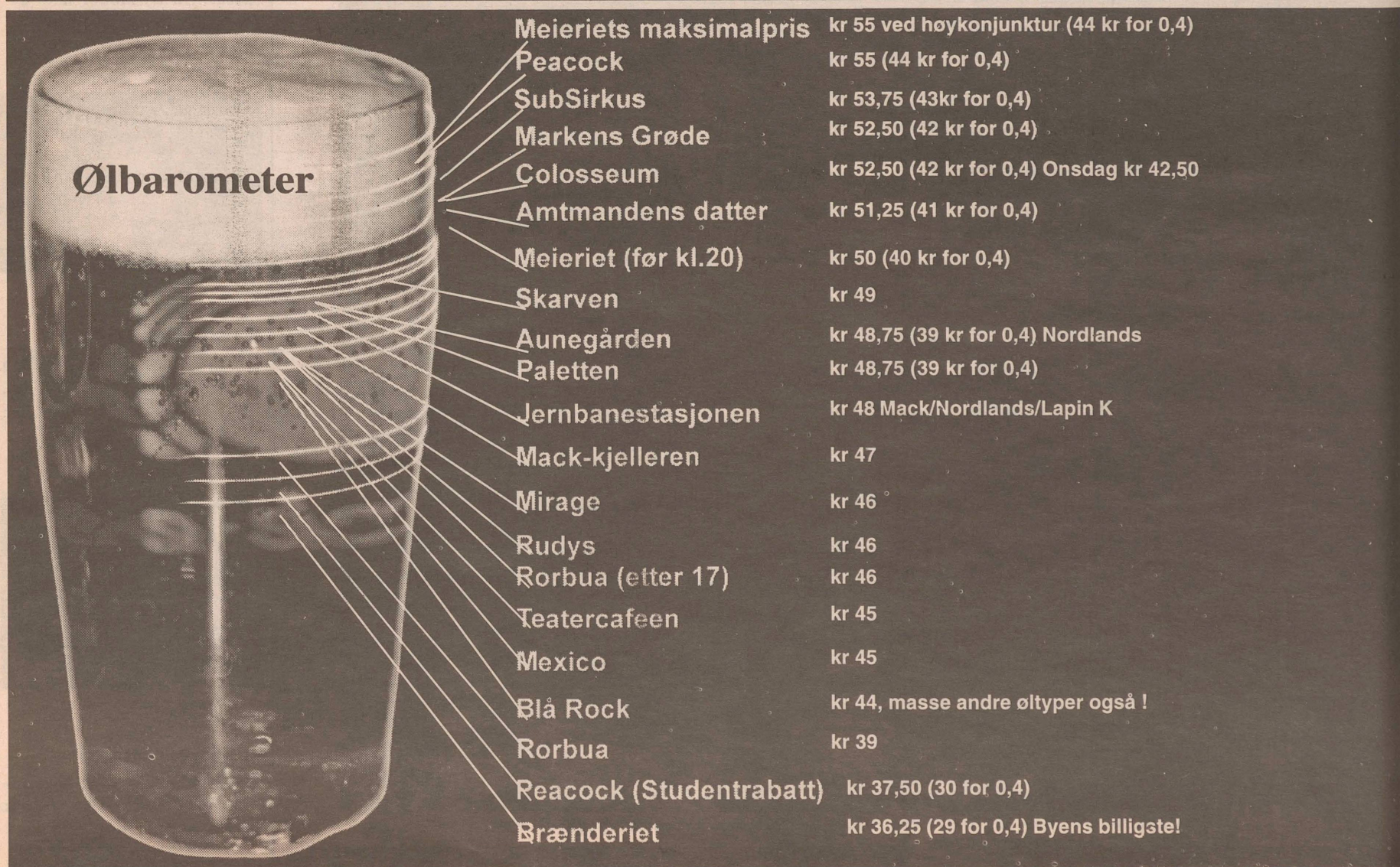
Tjønneland mente at både *Festen* og *Idiotene* er utpreget retro –ikke apokalyptisk. Filmene skildrer vår tids erfarings-tap. Ikke på noe annet område blir dette sterkere enn i seksualiteten. Spaserner i *Idiotene* forsøker å gjenvinne autentitet med kroppen.

– I et land hvor misunnelsen er sterkere enn seksualiteten, er det kanskje for mye forlangt å forstå, sa en ironisk Tjønneland. *Idiotene* ble som kjent slaktet av samtlige kritikere her til lands.

– Jeg ser ikke noe ubehag i dette, tvert om ser jeg en ny trend. For at postmodernismen skal toppe seg, må den male fanden på veggen. Nettopp fordi den hiver ut naturen, må den hype det avvikende, perverjonene og det kunstige. Er det noe ved barndommen det legges vekt på, så er det først og fremst pedofili og incest som tas i bruk. Igjen seksualiteten!

Tjønneland fikk spørsmål om ikke fraværet av en diskusjon rundt barndom uten struktur med omsorg og kjærlighet spilte inn. Tjønneland sa at nettopp det var det realistiske ved postmodernismen; avbildningen av bånd i oppløsning.

– Ting blir banale og pinlige. Etter Kafka og Beckett har løpet vært kjørt.

Ølbarometer	Meieriets maksimalpris	kr 55 ved høykonjunktur (44 kr for 0,4)
Peacock		kr 55 (44 kr for 0,4)
SubSirkus		kr 53,75 (43kr for 0,4)
Markens Grøde		kr 52,50 (42 kr for 0,4)
Colosseum		kr 52,50 (42 kr for 0,4) Onsdag kr 42,50
Amtmandens datter		kr 51,25 (41 kr for 0,4)
Meieriet (før kl.20)		kr 50 (40 kr for 0,4)
Skarven		kr 49
Aunegården		kr 48,75 (39 kr for 0,4) Nordlands
Paletten		kr 48,75 (39 kr for 0,4)
Jernbanestasjonen		kr 48 Mack/Nordlands/Lapin K
Mack-kjelleren		kr 47
Mirage		kr 46
Rudys		kr 46
Rorbua (etter 17)		kr 46
Teatercafeen		kr 45
Mexico		kr 45
Blå Rock		kr 44, masse andre øltyper også!
Rorbua		kr 39
Reacock (Studentrabatt)		kr 37,50 (30 for 0,4)
Brænderiet		kr 36,25 (29 for 0,4) Byens billigste!

Babettes gjestebud:

Rørende, men hemmende

Hålogaland teater fikk det til; Babettes gjestebud tar tak i dine estetiske sanser. Til tross for trange rammer for skuespillerne kommer forestillinga ned på alle fire.

Ingrid Hedlund

Sceneoppsetninga av Babettes gjestebud ble et stilistisk musikkspill. Skuespillerne beveger seg i mønstre på det trange gulvet, og opptrer i blant som en dansetrupp. Scenografien bærer preg av å skulle være ment for en langt større scene enn lillescenen i Kulturhuset. Den eneste gangen det ikke blir kaotisk med alle de vide svingende skjørtene, er under lancieren på glarholka. Det er vakert og løssluppent.

Stivt

Til tross for at disiplene i den gamle pastorens menighet i Berlevåg er strengt oppdratt, skulle det ikke tilsi at de må bevege seg som uselvstendige dokker. Enkelte av skuespillerne står alltid avventende og ser på hva sidemannen foretar seg. Om det er meningen å beskrive en streng sekt, lykkes man, men tilskueren sitter igjen med at regissørens rammer hemmer det levende spillet. Blixen runder av novellen sin med hjertesukket: "Det er fryktelig for en kunstner å få applaus for sitt nest beste. [...] Det går et langt skrik gjennom verden fra kunstnerens hjerte: Gi meg lov, gi meg anledning til å yte mitt aller beste." Personlig opplever jeg dette som svakheten ved Hålogaland teaters Babettes gjestebud; kunstnerne på scenen gir ikke rom til å yte sitt maksimale.

Julenisse

I et vell av vakre, tilknappte kjoler og troverdige herremenn fra den nordnorske urkulturen, framtrer den gamle prostens selveste julenissen. Det frynsete skjegget gir ingen assosiasjoner til noen ærverdig menighetsstifter, lederen blir en tafatt klovn. Ketil Høegh har mer enn nok mandighet til å kunne opptre uten nissemaske. Han er for øvrig en utmerket Andreas, som fører ordet for menigheta under selve gjestebudet.

Et uventet og nydelig trekk ved forestillingen er gjenfortellingen av fortiden som gøres ved hjelp av dukker. Martine og Philippas dukker er kledd i samme grå kjole som de voksne karakterene, som også fører dukkene med den største ømhet. Møtet mellom den unge Martina og Lorens Löwenhielm er en søt og morsom flørt mellom to pubertale dukker – en herlig variant til den tradisjonelle teaterkunsten.

Den voksne Löwenhielm utviser både sårbarhet og mandighet i den poetiske påkleddningsnologen foran gjestebudet. Det er vakker å spore hans tapte kjærlighet til Martine. Skuespilleren makter å formidle sorgen som er sterkere enn all verdens ære og berømmelse i dronningens hoff.

Ny vri

Halldis Hoaas og Thea Stabell har gitt Babettes gjestebud en frisk innpakning. De har fjernet seg fra originalteksten flere steder, blant annet der Babette skrider fram og refererer hvordan ingrediensene til måltidet skal tilberedes. Også samtalen ved matbordet glimrer av nyskaping. Spenningen som oppstår når bare salen, og ikke figurene i stykket forstår Löwenhielms tale, skaper en energisk kontakt mellom dramaturg og publikum. Alt i alt overlevde Blixens novelle dramatiseringen, takket være klassikerens uødelige estetiske karakter og godt håndverk på scenen.

Troverdig fra Lofoten teater:

Kvinnfolk kan og kunne

Vi hører kaffegruten treffe vannskorpa i kjelen, kjerringa kler seg mens ho bringer rommet i god nok orden til å møte den nye dagen. I en rituell sirkel fylles morgenen av dagliglivets gjøremål; sjubarnsmora vekker huset med aktivitet. Steller seg i kaldvatnet lenge før sola våger seg over horisonten, og rydder livet på plass.

Anne-Britt Hofstad og Ingrid Hedlund

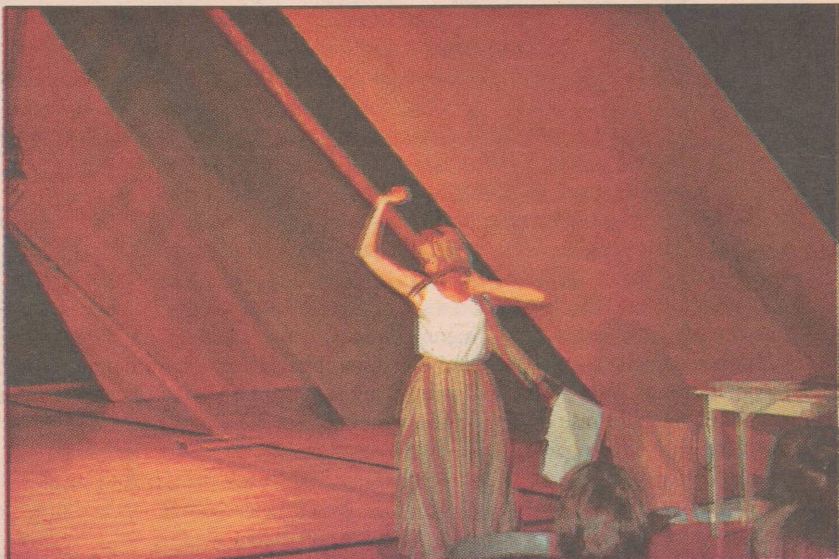
Teaterstykket Feskarbonden er basert på boka *Feskarbonden og andre kvinnfolk*, en rekke intervju redigert av Liv Marie Austrem og Guri Ingebrigtsen. Skuespillerinnen Bjørg Arntzen Breivik tar oss med til feskarbondens hverdag, og på en helt spesiell måte skildrer hun alene flere ulike kvinners skjebner. Gjennom stykket møter vi unge som gamle på godt og vondt, og Breivik mestrer fullt og helt karakterskiftene. Den nordnorske sjelen preger Lofoten teaters stykke, med humor og saftig bannskap som bare en nordlending kan få til. Feskarbonden oser av en forkjærlighet for akkurat det nordnorske. Skuespilleren beveger seg mellom dramatik, lun humor og tragiske skjebner, og hun gjør det med troverdighet.

Minner

...Lofoten er på godt og ondt, og vil alltid smake salt...Sjelen er full, magen er tom. Lofoten teaters "Feskarbonden" er en ramsalt skildring av kvinneliv i nær fortid. I salen sitter voksne damer og menn som smiler lunt over gamle barndomsminner og historier fra kjøkkenbordet hjemme. De får et møte med seg sjøl, geleida av husmora, fiskeren og bondekjerringa som leter seg fram til dag i åpningsscenen. Énkvinneforestillingen skal etter presentere oss for jordmora Edna med ribbeina, bestemora i huset, Kirsten; den purunge

Barnedød og gummiartikla

Feskarbonden tar opp i seg de store, skumle minnene om de bittesmå kistene, om havet som ga og tok. Gjennom de tre kvinnene og jenta møter vi hverdag

Bjørg Arntzen Breivik fremstiller flere kvinneskikkelser i teaterstykket Feskarbonden

FOTO: INGRID HEDLUND

og fest. Dans på lokalet og strøpestopping, den hysteriske sorgen som glir over i vanvidd, ungjenta som drømmer seg bort og danser med soplimen – kjerringene diskuterer prevensjon uten blygsel. Feskarbonden er stappfull av gullkorn, han Kador si fylle beskrives slik: "Han begynte å kalle mæ et ordforråd som va reine poesien."

Bergsmo bergtar

Gjennom glisne sjåvegger; tilstede i den enkle kulisssramma av staur og tau, får vi stokmarknesfotografen Trym Ivar Bergsmos lysbilder fra feskarlivet presentert. De kruttsterke skildringene fra det hårde livet suppleres av de varme fargene i Tryms bilder. Han må ha lagt igjen noe av seg sjøl i tolkninga av havet - det treffer dette usigelig såre og vare innerst inne. Presser grensene. Det er forskrekkende

og heimkjært, det er godt og ondt, og vil alltid smake salt.

Blomstereng og sotteseng

Når Lofoten teater skildrer kvinnfolk på kysten, mangler det ikke på kjer-ringråd og humor. Vi vrir oss i de lystige utsagna om "gammelfjæska", og ser med vantrø på at mor i huset må feske, føde, feske og føde. Er dette virkelig sant? Var det mulig?! Jo, vi har hørt det, vi har sett bildene, vi fikk bruddstykker på bestemors fang. Det mjuke og varme fanget, som mellom hav og fjell fødte seks unger mens melkebi-len venta på nye forsyninger.

Som sang kulokker ved utmarks-gjerdet, akkurat som i Feskarbonden: "Kom Terna, kom Svartsi, kom Stjerna". Gråt ho også mot kuryggen?

Mot kveld

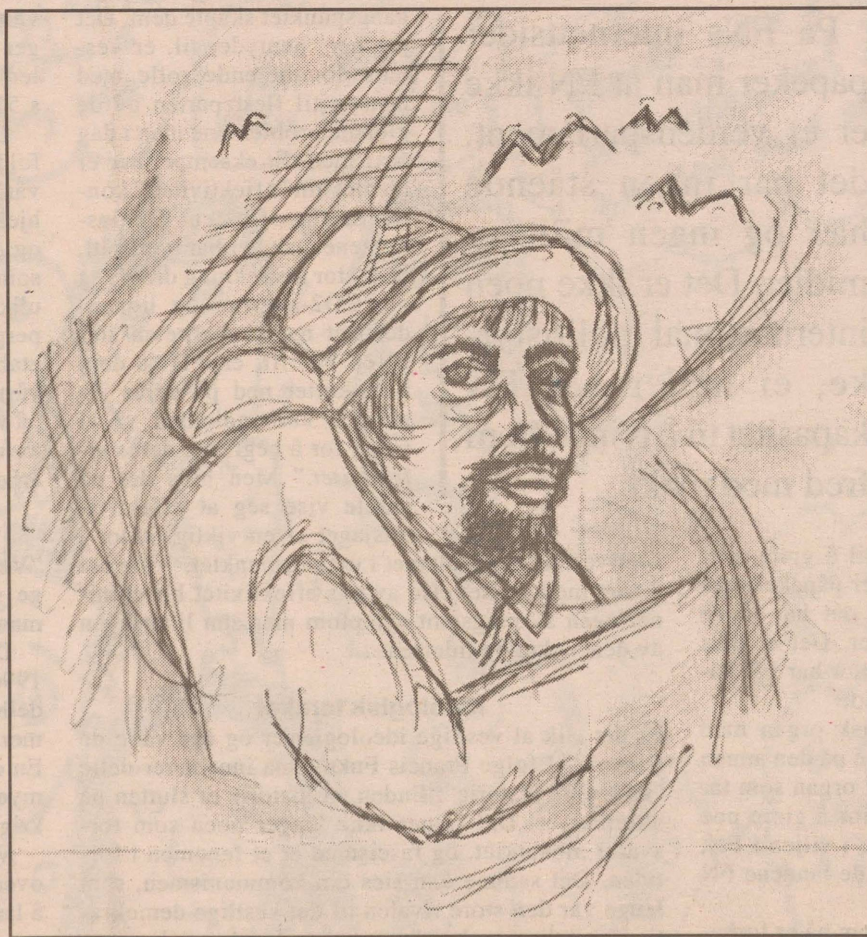
Feskarbonden åpnet om morgenen, og rundes av med siste stellet. Kroppen på scenen runder av generasjoner med arbeid og slit, lar skinnen fra den enkle tranlampa være det eneste som gir øyet lys. Helt til slutt sender ho en bønn til Vår Herre, ber for budskap og gård og folk. Rett før kvelden blir natt sukker ho en bønn for den usynlige som alltid taust ble savna; "han som e på havet".

Lofoten teater kom oss så nær, mest fordi det skjedde her, mest fordi feskarbonden og andre kvinnfolk har båret den nordnorske kulturen dit den er i dag. De bar den til skuldrene var såre, men de måtte bære videre.

– Enkel perle

I salen satt også Arthur Arntzen. Han opplevde Feskarbonden som ei perle, og uttrykte glede over Orkana forlags arbeid med å samle inn materiale til boka Feskarbonden og andre kvinnfolk:

– Orkana er pionerer i sin måte å formidle den usynlige kvinnfolkshistorien langs kysten. Ofte var det mannfolket som ble skrivefører og skildra livet, og da ble kvinnfolkarbeidet glemt. Det ble lite påakta på papiret. Lofoten teater har greid å skape ei enkel forestilling av boka, den er rett og slett ei perle. Tenk at man kan få sagt så mye med så enkle midler, sa en entusiastisk Arthur Arntzen.

Utdanning & fred

Tema: Slik redder vi verden

Kan utdanning redde oss fra å sprengte oss selv i lufta, med en altødeleggende krig?

Hvorfor er verdensfred viktig? Verdens forsvarsbudsjett holder seg høyt, og FN er maktesløse mot sine egne medlemmer. Utdanning kan være den viktigste faktoren for å endre globale tendenser. Universitetet i Tromsø kan bli et fredsuniversitet som gjør det mulig for hver enkelt student å bidra til verdensfreden.

Hadi Lile

Stikkordet som først og fremst gjør seg gjeldende i det vi entrer år 2000 er "globalisering". Det handler om hvordan vi i fremtiden skal møte de globale problemene verden står overfor. Løsningene må dukke opp innen kort tid. Ellers vil vi rett og slett innhentes av vår egen skjebne. Alle vet at her må noe gjøres, men de aller fleste av oss tenker i tillegg at vi som enkeltpersoner er ubetydelige og maktesløse. Det som gjør at det hele er så frustrerende, er kanskje nettopp at problemet er globalt.

FN maktesløs

Hva skal man gjøre og hvem har ansvaret for at noe blir gjort? Et åpenbart svar er selvsagt "politikere". Men i dag har vi ikke noen politikere med ansvar for globale problemer. I den store sosiologiboka til Giddens står følgende:

"National government is too small to respond to the big questions, such as the influence of global economic competition or the destruction of the world's environment; but it thus become too big to deal with the small questions, issues that affect particular cities or regions." (Giddens 1997, s. 343) Nasjonale regjeringer er altså for små til å løse de største problemene og for store til å løse de minste.

Hvis ikke regjeringen er i stand til å gjøre noe, hva da med FN? På FNs nettsider påpeker man at FN ikke er et verdensparlament, det har ingen stående hær og ingen militære midler. Det er ikke noen internasjonal politistyrke, ei heller har FN kapasitet til å tvinge frem fred med makt.

I realiteten finnes det intet politisk organ med utøvende makt til å redde verden. Men på den annen side er det klart at FN i alle fall er et organ som tar problemene seriøst og jobber aktivt for å gjøre noe med dem. Problemet ligger altså ikke i viljen i FN, men snarere i viljen til å gjøre noe i de landene FN representerer.

Med en brøkdel av de ressursene som nå er forbeholdt militære formål, ville det være mulig å løse de mest alvorlige problemene innen helse, utdanning,

sult og husnød som plager verden, ifølge Oscar Arias Sanches uttalelser på FNs hjemmeside på nettet.

Bukken til havresekken

Innenfor et sosialt felt eller en sfære finner man spesielle verdier, tanker og mål som anses som mer høyverdige enn andre. Disse vil i stor grad påvirke aktørene innen det sosiale felt og påvirke den måten aktørene tenker på, den måten de ser på verden og deres adferd og oppførsel. Denne påvirkningen vil nødvendigvis virke begrensende på aktørenes muligheter til å se det fulle og hele bildet av samfunnet.

Hvis problemene i stor grad er skapt på grunn av ideologien innenfor et sosialt felt, vil de tiltakene man kommer frem til for å løse problemet, bygge på

På FNs nettsider påpeker man at FN ikke er et verdensparlament, det har ingen stående hær og ingen militære midler. Det er ikke noen internasjonal politistyrke, ei heller har FN kapasitet til å tvinge frem fred med makt.

den samme ideologi som i utgangspunktet skapte dem. Det jeg her hentyder til, er vestens dominerende rolle med hensyn til flesteparten av de globale problemene man i dag strir med. Et eksempel her er idealet om "effektivitet" kontra drivhuseffekten. De løsningene man her har iverksatt, har i stor utstrekning dreid seg om CO₂-avgifter og lignende. Det man i realiteten sier til en bedrift, er: "Hvis dere ikke kutter ned på deres utslipp av karbondioksid, vil vi sørge for å begrense deres effektivitet." Men hvis det nå skulle vise seg at effektivitetsjaget er en viktig faktor i

tilblivelsen av problemet i utgangspunktet, ville det å true med nedsettelse av ens effektivitet bli elimineringen av plagsomt symptom mer enn lindringen av den virkelige lidelsen.

Ideologisk terskel

Er det slik at vestlige ideologier er og bør være de ledende? I følge Francis Fukuyama innebærer dette "enden på historie". Enden på historie er slutten på alternativer. Det finnes ikke lenger noen som forsvarer monarkiet, og fascismen er et fenomen i fortiden. Det samme kan sies om kommunismen, som lenge var den store rivalen til det vestlige demokrati. Kapitalismen har "vunnet" i den lange kampen mot sosialismen, til tross for Marx' spådommer. Det liberale demokrati står nå alene og uten utfor-

drere. Vi har nådd det Fukuyama mener er endepunktet for menneskehetens ideologiske utvikling gjennom globalisering av det vestlige demokrati som den siste skanse for menneskelig regjering. (Kilde: Ibid. s.529.)

Hvis det skulle vise seg at Fukuyama har rett, vil dette altså innebære at den vestlige formen for demokrati (inkludert valgsirkuset og hele pakka) er den aller ypperste form for styring menneskeheten er i stand til noensinne å kunne produsere.

Forskere som kanskje ikke er så opptatt av den ideologiske kampen eller det å peke ut en vinner, poengterer at verden i dag er blitt svært pluralistisk. Vi blir hele tiden bombardert av nye og fremmede fraksjoner i samfunnet. Informasjonsteknologi og kommunikasjonsmidler har ført til at vår identitet, vårt bilde av oss selv og våre subjektive oppfatninger er gått gjennom en forvandling. Vi er på terskelen til en ny æra, ifølge S.Hall & Co 1998. (Ibid. s.528.)

Det disse forskerne i realiteten sier, er at mangfoldet er bra og at det i stor utstrekning har åpnet våre øyne. Implisitt finnes et budskap om at man ved hjelp av samarbeid vil kunne tilegne seg kunnskaper og en forståelse som man ikke kunne oppnådd dersom partene i utgangspunktet var like. Dermed blir ulikhet kilde til vekst og fremgang. Med dagens superpluraliserte verden burde alt ligge til rette for etableringen av systemer som er ti ganger bedre enn vårt vestlige partipolitiske demokrati. Første steg på veien inn i en ny æra tør derfor være etableringen av verdensfred. For uten fred er det fare for at samarbeid kan bli en smule vanskelig.

Forbruk og risiko

"Veldig flotte idealer, men en utopi" vil svært mange si til tanken om en verdensfred. Innstillingen mangler heller ikke argumenter:

Den totale sum brukt på opprettholdelse av fred i 1996 var ca 1,4 milliarder dollar. Dette kan umiddelbart virke som en stor sum, men den utgjør ikke mer ca 0,2% av verdens samlede militære forbruk. En digresjon kan være at fred i seg selv er ufattelig mye mer lønnsomt, sånn rent økonomisk sett, enn krig. (FNs hjemmeside.)

Verdens militære forbruk gikk ned med en tredel over en tiårsperiode fra 1988-97 og var estimert til å lande på omtrent 740 milliarder dollar i 1997. I de senere år har imidlertid reduksjonen gått saktere. Reduksjonen har ligget på omtrent 1% i de siste to år og på ca 4,5% siden 1997. Og store deler av den

ledgangen som var i perioden, skyldtes kutt i det russiske militærbudsjettet. Hentet fra hjemmesiden til Stockholm International Peace Research Institute - SIPR.)

Når man i stor utstrekning fokuserer på hva man skal foreta seg i en spesiell situasjon eller tenker mye over ett bestemt forhold, vil man ha en tendens til å holde verden rundt seg i henhold til den informasjon man har friskest i minne. I psykologien kalles dette fenomenet tilgjengelighetsheuristikk. De som sitter med hånden på atomknappen, er like mye mennesker som vi andre er. Det kremmende er at de i tillegg har en mulig krig i tankene sine store deler av tiden i og med at de til en hver tid må være forberedt. Det er her nok å nevne Andøyaraketten som ved et uhell kom over russisk territorium.

Deg selv og verden

Et av de desidert største utfordringene i forbindelse med verdensfred og redning av verden er problemet med ansvarsfraskrivelse. Alle vet at det må gjøres noe drastisk, men svært få vet hvordan de selv kan bidra som enkeltindivider. Et annet åpenbart problem er janteloven og faren for ikke å bli tatt seriøst. "Hvem f... er du som kommer her og påstår at du skal redde verden?"

Det å diskutere litt mer seriøse emner med andre har fått betegnelsen "å løse verdensproblemer". Det hele er gjort til en spøk! Hvem kan si hva som er viktig og/eller riktig i en tid der alt forandrer seg svært raskt? Einstein formulerte det på denne måten: "Et spørsmål som nesten får meg til å dø: -er det jeg eller de andre som er sprø?" (Roger Von Oech 1985.)

Det internasjonale og det globale består av og er bygd opp av det som kalles for *det lokale*. Det lokale består igjen av enkeltindivider. Dermed ligger ikke ansvaret for internasjonale problemer nødvendigvis i New York eller Geneve. Tromsø og du selv er like mye en del av verden som alle andre og bærer et like stort ansvar for å snu utviklinga du selv er med på og dermed selv kan være med på å snu. Hvis det finnes noen som bærer et større ansvar enn andre, så er det vel først og fremst de som bærer mest skyld i at problemene er oppstått. Mye tyder her på at de som bor i såkalte industriland bærer et spesielt ansvar -Norge og Tromsø inkludert. Hva dette ansvaret består i, hvordan det bør løses og hvordan man iverksetter løsningene, er spørsmål som det utvilsomt er gjort alt for lite forskning på. Dette til tross for at spørsmålene er av prekær betydning.

Fredsuniversitetet

I Norge har vi noe som heter PRIO -Peace Research Institute, som har base i Oslo Forskningsinstituttet har et tett samarbeid med Utenriksdepartementet. PRIO sysselsetter for det meste stipendiater.

- De aller fleste rekrutteres fra statsvitenskap, noen få fra sosiologi og vi har ei jente som jobber med en oppgave i psykologi også, sier Bjørn Sandnes, informasjonssjef i PRIO. Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI) er også et organ som driver med fredsforskning her i landet. Dette instituttet engasjerer stort sett etablerte forskere og professorer. Innen fag som statsvitenskap, sosiologi, psykologi og pedagogikk er likhetene i stor grad at de tar for seg ulike sider ved de menneskeli-

ge samfunn -derav samfunnsfag. Hvis man relaterer dette til fredsforskning, tar for eksempel psykologien seg av emner som konfliktløsning, holdninger og holdningsendringer. Sosiologien tar for seg emner som berører grunnlaget for konflikt, forbruksmønstre og lignende. Pedagogikken nærmer seg spørsmålene med hensyn til idealer, oppdragelse og åpenbare og skjulte mål. Statsvitenskap tar for seg byggesteiner for etableringen av fred, slik som FN-systemet. Sandnes poengterer at det innenfor statsvitenskap er muligheter for å ta seg av flere sider av fred og fredsspørsmål enn det rent organisasjonsmessige aspektet. Konfliktløsning er ett mulig problemområde.

Tendensen til å splitte problemet mellom samfunnsfagene er både en fare og et potensial. Når man har studert et fag opp til hovedfagsnivå og så angriper et problem som er en del av det faget man studerer, er de en viss fare for at man vil bli ansporet i tilnæringsmåten til problemobjektet. Hvis man går ut fra at flesteparten av de som studerer og forsker ved PRIO kommer fra statsvitenskap, er det unektelig en fare for at de politiske systemene og de overordnede styringssystemene får mest oppmerksomhet. Spørsmål om rollen til mannen i gata forsvinner kanskje litt i utenrikspolitiske meglingsproblemer.

Etter å ha deltatt i en internasjonal utdanningskonferanse foreslo Ole Danbolt Mjøs i en kronikk i Nordlys at Universitetet i Tromsø bør bli et *fredsuniversitet*. I utgangspunktet er det nå planer om en internasjonal fredskonferanse her på universitetet. Den blir mer en engangsforeteelse -noe som neppe vil gi UiTø retten til en tittel som fredsuniversitet. Derfor har man begynt å jobbe med planene om et eget fredsinstitutt.

Utdanningsmål

Hva er målet for den utdanninga man tar?

Den amerikanske drøm dreier seg om hvordan man som fattig arbeider kjemper seg frem her i livet for til slutt å bli sentrum for alles beundring. Dette forutsetter at man har blitt både rik og berømt.

Det er imidlertid ikke bedre når man forteller ungene her i Norge om Askeladden som skal vinne prinsessa og halve kongeriket. Gir vi dem ikke da en nesten tro kopi av den amerikanske drøm? Man kan godt si at Askeladden i seg selv står for nøkternhet og måtehold, men det er neppe det ungene fokuserer mest på.

I overordnede mål for grunn- og videregående skole poengteres *like muligheter* dogmatisk år etter år. Ligger det ikke der et implisitt konkurransement?

Spørsmålet burde bli om Norge, som et av verdens desidert rikeste land, skal rette sin utdanning mot et mål om å bli enda rikere eller om landet skal gå i bresjen for globalt samarbeid som et mål.

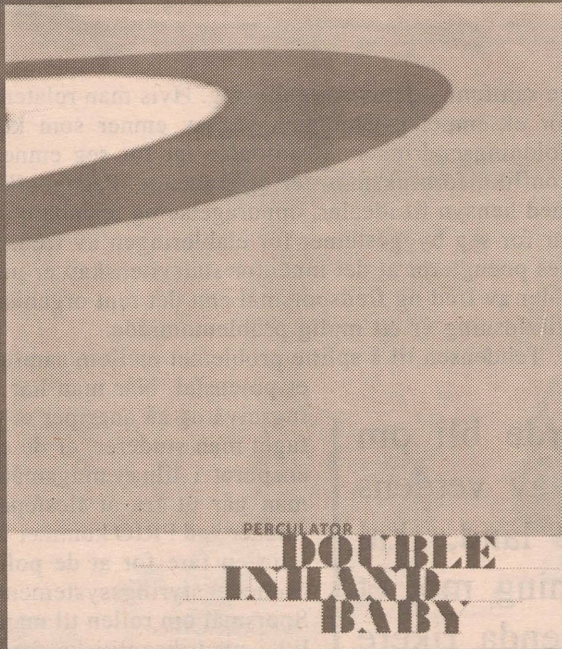
Som enkeltindivider kan vi velge en utdanning som er rettet mot et arbeid som har til hensikt å tjene menneskeheten som helhet og ikke bare oss selv. Gjennom utdanning kan man forsøke å komme frem til enkle løsninger som alle kan ta del i for å skape fred globalt.

Spørsmålet burde bli om Norge, som et av verdens desidert rikeste land, skal rette sin utdanning mot et mål om å bli enda rikere eller om landet skal gå i bresjen for globalt samarbeid som et mål.

K.1 99

Perculator: "Double Innhand Baby" Dbut records

Perculator er et lovende norsk undergrunnsband og har i løpet av de siste par årene tilkjempet seg et rykte som et solid liveband. Forventningene var til å ta og føle på da jeg fikk kvintettens første utgivelse mellom hendene – en firespors titotter.

Bandet kan trygt plasseres i triphop-sjangeren, i grenselandet mellom Portishead og Red Snapper. Det akustiske og det elektroniske blandes elegant og danner et absolutt akseptabelt helhetsuttrykk, selv om jeg ikke akkurat vil si at deres musikalske ut-

trykk verken er originalt eller nyskpende. "Carchasingcrusty" er det sportet som særlig utmerker seg, med samples hentet fra Tarantino-filmen "From dusk til dawn" og Rhodes piano.

Summa summarum: Dette er en lyt-tervennlig skive og passer bedre som stemningsskaper i sosiale sammenhenger enn som ren lyttemusikk. Det er uten tvil en sammenhengende og bra debut fra et band som jeg håper å høre mer fra i fremtiden.

B. E. T. H.

Deep Sea Drilling: "Sounds from the Norwegian Underground"

Denne plata ble opprinnelig gitt ut i oktober på NATT&DAGs 10-årsjubileum i et begrenset opplag, og plata er ment som en hyllest til det norske house- og undergrunnsmiljøet. Plata består derfor utelukkende av norske produksjoner. Og det er mye bra her. Spesielt utmerker Erot seg, som er en av de mest spennende og beste norske DJ'ene for tiden. Med en remix av "Snow on a Hot Day" av Bertine Zetliz og platas høydepunkt "Song for Annie", gjør han et sterkt inntrykk.

Plata består for det meste av lett og ledig house, og alle tegn til støy og ulyder er tatt bort. Sporene blir derfor veldig polerte og

enkle, og det tar kort tid før man kjenner hvert eneste spor. Dette kunne lett ført til at denne plata ville bli dårligere enn den er. Men på tross av de til tider naive melodiose sporene, er det etter flere timers lytting fortsatt en fryd å høre Kirsten Tunglands vokal på Pyrofusions "Blues Powder", Star City med "You Got It" (Brundtland/Lindbæk/Dougal) og Rune Lindbæks "Kjør romskip".

Norsk housemusikk har aldri vært bedre og DEEP SEA DRILLING overgår fjorårets kritikerroste FBU "Recollections in rare altitude". Det blir spennende å se om norske artister følger opp den gode trenden.

av Håvard Kolle Riis

Artig historie:

Folkloreøynene ut på puddinghuldra

Det var i fordums tider en kalas som het Malager. Han likte ikke så godt å spise sunn mat, så foreldrene måtte være lure for å lure i ham mat. Hva gjorde de? Det er for tidlig avsløre, noe denne lille historien beretter om:

Det var en gang en bestemor som var ute og gikk en kveldstur. Det var en pustende høstkveld med tåke og allerede litt frost på trærne.

Lavtrykket hadde senket seg denne kvelden. Om det var lavtrykket eller frosten er ukjent for den landstrakte befolkning, men i alle fall var det en merkelig hendelse som nå skulle åpenbare seg for denne gamle bestemoren. Plutselig så hun huldra, og hun røss i kroppen. Ryssen kute over haffella og dett, og flyg opp i tollen og plukke tuppull, tenkte hun mens hun gikk hjemover, ganske maroder. Hun bestemte seg for å fortelle

om den merksnodge hendelsen til sitt barnebarn. Barn har en merkelig evne til å forstå, tenkte hun fandenivoldsk med seg selv. Som tenkt så gjort, men reaksjonen var nok ikke som hun hadde forestilt seg! For den lille poden, så ven som et bær, snudde seg mot den gamle konen og sa:

- Mormor, eller bestemor da om du vil, jeg så det jeg også! Men, det der var jo ikke ei hulder, det var en UFO!

Hva er det som skjer?

En ganske artig historie og gud-bevare meg-vel så mye den har å lære oss! Tidene forandrer seg, og det som var krydder i går, er kanskje pasta i dag? Hvem vet? Ikke jeg! Hvem vet? Ikke du! Moralen, om det i det hele tatt finnes noen sånn, må derfor undersøkes med lupe.

Lille Jens, om jeg får kalle ham det, er i hvert fall en del av den nye tid og har derfor et annet forhold til mat enn det som var vanlig før i tiden. Hvorfor spiser vi? Er det fordi det smaker godt, eller er det et nødvendig onde i en tøff hverdag? Det er galskap alt sammen, men noen takler ikke galskapen. Er dette en egenskap ved maten i seg selv, eller er det en egenskap ved samfunnet vårt, og i tilfelle dette siste:

Hvem har skylda? Vi lever i en tid der gamle og unge spiser og spiser nesten uten å tenke over hvor viktig det er å få i seg andre ting enn mat.

Jeg er havren

Generalsekretær i Fremtiden i Våre Hender (FIVH) Steinar Lem har sagt:

Er det sånn at konsumsamfunnet er blitt en ansamling av griske magesekker

som i alle henseende kun ønsker å tilfredsstille sin hunger og ikke klarer å se de egentlige mekanismene for tilfredsstillelse og behov?

Dette og andre spørsmål må stå ubesvart så lenge ingen tar til vettet.

Endelig en oppskrift!

Matrett: Brødpudding: Bland gult brød i en lang bolle. En kniv sliker og et sodd egg. Legg alt sammen i samme pose og knør med litt Rør. Inn i ovnen, over stupet den bukken inn på 120 grader. "Bukk fra oven, bukk fra bunnen, gendes i samme stunden", sa bestemor. Med rød saus på blir dette en fantastisk greie. I realiteten er dette en rett som var vanlig i diverse sørvestlandsmiljøer, men linken til Gynt og Gudbrandsdalen synes bar. Lag mat sammen!

Per Christian

Madrugada vender tilbake

Etter en særdeles vellykket konsert på Blårock helt på tampen av fjoråret, er Madrugada tilbake på Blårock onsdag 17. februar. Dette er et band som har fått særdeles mye oppmerksomhet og det på grunn av kvaliteten alene, noe som er bortimot uhørt i musikkbransjen. Særlig siden de ennå ikke har debutert med studioalbum, de har kun en EP utgitt, men den har til gjengjeld oppnådd henimot samlet jektstatus.

Musikalske referanser inkluderer eminente navn som 16 Horsepower, Radiohead, Chris Isaak og The Sticks (!!); noe som burde love for framtiden. Plateselskapet V Norway omtaler videre Madrugada som et av sine "viktigste norske oriteter på lenge". Noe som burde love enda bedre. Blårock-programmet påstår, med usedvanlig nok ordelag, at de som ikke møter på denne konserten strengt talt er folk som burde "unndras FN's mennesketigheter og følgelig er å betrakte som lovløs" hvorpå de burde "barnetighetsdrepes på smertefullt og delaldersk vis mens Madrugada grunnen spiller "Blue Color Blue elleve". Og da tør vi jo ikke enn å sende ut følgende oppfordring: MØT OPP!!

Thomas John

nettPreik

Det hender av og til når man er ute på ørkesløse sesjoner med nettvandring at man kommer over sider som kanskje ikke revolusjonerer hverdagen, men som gjør den litt lysere;

www.startsiden.no er en slik side. Hva den gjør, jo det er rett og slett en kjekk side å starte opp nettleseren din med. Den inneholder linker til de fleste søkemotorene, avisene osv. osv. Kjekt å ha.

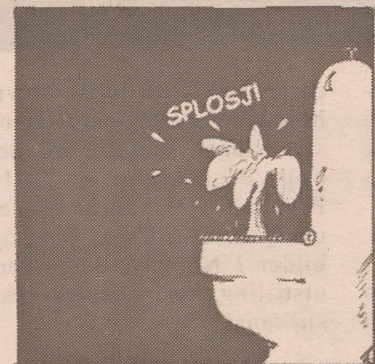
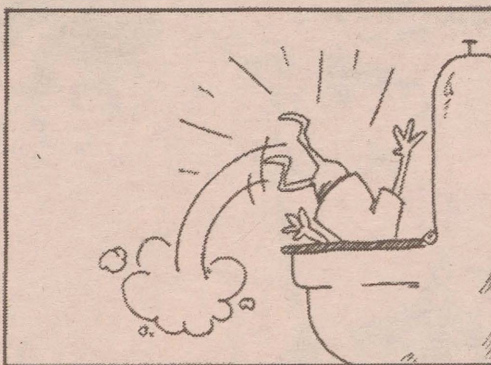
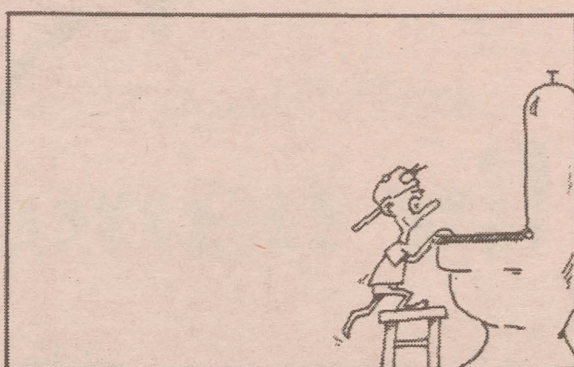
I den materialistiske tidsalder er det bare å innse det sørgelige faktum; vi er alle avhengige av ting. Denne siden; www.addicted2stuff.com tar opp nettopp dette alvorlige tema.

Denne siden må vel nærmest betraktes som porno for el-gitar fetisjister, her finner du lekke gitarer i avslørende positurer... sikle sikle www.si.edu/nmah/lemel/guitars. Alt en trenger nå er penger til å anskaffe seg en av disse.

Denne siden er for de mer skrudd x-files fan der ute www.beyondweird.com. Og nei! Her er ikke bilder av transseksuelle dverger som har sex med dyr!!! Fy for en tanke.

Nå over til noe fornuftig for en gangs skyld. Som nevnt i forrige utgaves Nettpreik, er det meningen å i større grad å ta opp nyhetsgrupper eller usenet. For å riktig kunne oppleve usenet fra dets beste side trenger du en god usenet leser, jeg vil anbefale alle å ligge unna det rasket som følger med den vanlige nettleseren. Styr heller inn på www.forteinc.com og last ned en gratis versjon av usenetleseren; Fortè Agent. Hvis du vil lære mer om hvordan usenet fungerer kan du besøke no.news.diverse og no.news.drift hvor det kanskje står noe fornuftig. Hvis det er noe du lurer på er dette kanskje den beste plassen å poste dine spørsmål. I samme slengen kan det jo være fornuftig å besøke home.sol.no/~mortenv/netiquette.html hvor du kan lære deg hva som er god folkeskikk på usenet. Og god folkeskikk er viktig!

Som alltid kan tips/ris/ros mailes til dethomaso@c2i.net

Copyright © 1998 — Stian Andreassen

Fire på rad

Hva vil ølsalg i butikene bety for deg?

Stig Johnsen, 27 år, historie hovedfag

Kan sove lenger om morgenen ved lengre åpningstider. Kan selge bilen min.

Trude Sætveit, 23 år, naturforvaltning

At jeg begynner å kjøpe øl. Har kjøpt vin til nå.

Mariann Lødemel, 23 år, allmennlærer

Slipper å kjøre til ølutsalget. Kan gå 50 meter til butikken. Slipper å dra til Oslo for å få butikkøl.

Lasse Ramstad, 21 år, psykologi mellomfag

Mindre å bære hjemmefra. Kan kjøpe øl på vei til fest. Mest sannsynlig billigere.

Studenter annonserer gratis på:

Tavla

Tlf: 77 64 42 83. Faks 77 64 51 99.
E-post utropia@stud-org.uit.no

TOM! Jeg vil ha datamaskinen min tilbake. Ragnhild 77635955

17 tommeres IBM monitor selges. Kun kr 2500. Ring Magnus 95025757

Vil du bo med meg? Jeg har badstue, har du TV?. På Mortensnes. 90025163

En begivenhetsrik januar er over og vi trer inn i årets korteste måned. Tid for kontemplasjon og refleksjon. Vannmannens tegn, Carpe Diem og åndsharaball for alle penga. Eller som hun sa, piken i *Tre nøtter til Askepott*, det får vi nå se på da!

Onsdag 3.februar
Blårock smeller til med "Scandinavian Star" event, med eminente navn som Bob Hund, 22 Pistepirkko og Cardigans blant mange flere. Så møt opp for en kveld med skandinavisk kvalitetsmusikk. Presentatorer er Jørn Hagen og Egon. Direktesending fra

MH til Jobb- og utdanningsmessene på Sjølyst i Oslo mellom 1100-1700. Regi: universitetet, høyskolen, Tromsø kommune og SiTø. Sidsel Endresen og Bugge Wesseltoft spiller på Sub Sirkus.

Torsdag 4.februar
Internasjonalt seminar tar for seg dagens situasjon i Tibet i aud.max, Hovedgården, 1800. Tove Bull, Ole Henrik Magga og Samdhong Rinpoche – professor i buddhistisk filosofi utgjør panelet. Litteraturen arrangerer temakveld om Karen Blixen på teaterkaféen 2000.

Fredag 5.februar
Slagverksensemblen PULS skal i samarbeid med Bjørn Andor Drage. Hva er politisk fangenskap? Når kan man kalle politisk fangenskap for politisk? Mona Strøm, leder for Amnesty Internasjonal i Tromsø tar for seg det politiske fengsel på Mack-kjelleren 2000.

Lørdag 6.februar
Tromsø kristelige studentlag

(Troks) arrangerer studentgudstjenesten "Stråleglans" i Domkirka 1900. I tillegg er det 75 årsjubileum av Norges Kristelige Studentlag.

Søndag 7.februar
Hvis du klarer å kave deg opp fra senga i tide, kan du jo høre på Norges lengstlevende musikkprogram på nærradio; Musikkmaksimum fra kl.16 til 18 på Radio Tromsø (105,6MHz)

Mandag 8.februar
Manda'mårra bluees.

Tirsdag 9.februar
Blårock viser nok en film i den så smått geniale Bosomania serien. Her er det Russ Meyer for alle pengene, denne gang er det Super Vixens som skal vises. Så meld deg ut av Ottar, og gjør deg klar for litt gla' vold og masse pupper av det mer titaniske slaget.

Onsdag 10.februar
Temakveld på Blårock denne gang er Jon Spencer Blues Explosion pluss diverse un-

derprosjekt. Så hvis du vil høre blues av det mer eksplosive slaget, møt for all del opp. Presentator er Billy Psycho (!!!!) Tromsø Museum åpner utstillinga "Bånd og bilder i Norden" en juryert utstilling med nordisk tekstilkunst.

Torsdag 11.februar
Sommeren 1998 ble et isbjørnkull født med kjønnsorganer til begge kjønn. Klarer Norge å følge opp de polare områdene? Pål Presterud, forskningsdirektør ved Polarinstituttet, holder innlegg på Mack-kjelleren 2000.

Fredag 12.februar
Karlsøy Prestegaard maler fanden på veggen i Mack-kjellerens lokaler i kveld.

Lørdag 13.februar
I dag og i morgen er det danskurs i irsk Riverdance på Tromsø Lærerhøyskoles gymnasal fra 12-1530.

Søndag 14.februar
Klokka fire er det en god tid for å ta seg fri fra studiene

og tune inn til Musikkmaksimum på Radio Tromsø.

Tirsdag 16.februar
Kvelden spillefilm på Blårock viser viktigheten ved å være full. Budskapet i Jackie Chan og co. i Drum Master er; jo fullere du er desto tøffere og farligere er du. Så sant, så sant.

Onsdag 17.februar
Madrugada gjester atter gang Tromsø og Blårock. Dette bandet er skrytt så høyt opp i skyene at en bare er redd til å få det med seg, eller at for evig bli dømt til å tilbringe din eksistens som en del på det kulturelle planet, eller noe slikt. Et must for alle musikkinteresserte, se også øvrig notis inne i avisa.

Hvis DU vil legge inn noe på Nord-Norge-banen, kontakt oss på faks/telefon/e-post ELLER stikk innom glassburet på SVF.